

PASSA

TYGODNIK SĄSIADÓW

URSYNÓW • MOKOTÓW • WILANÓW • LESZNOWOLA • PIASECZNO • KONSTANCIN • JEZIORNA

16 maja 2024   czasopismo bezpłatne   Nr 19 (1212)

www.passa.waw.pl

**REKLAMA
KUCHAREK SZEŚĆ**

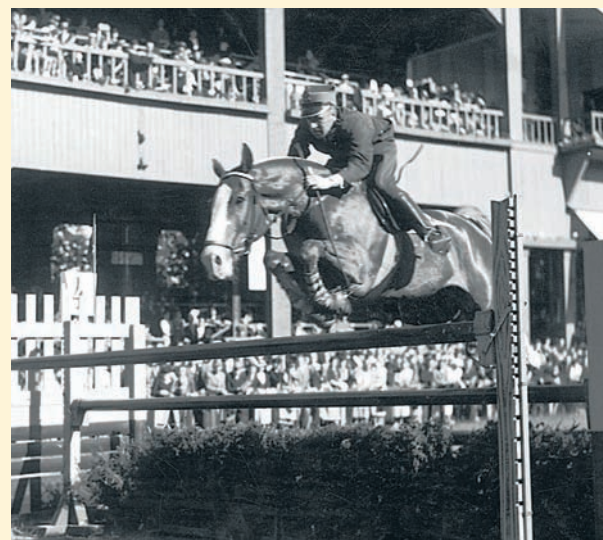

Zamów on-line na
www.kucharekszesc.pl

Zamów telefonicznie
(22) 855 00 55

Niezlomni jeźdźcy

Czyt. str. 6

Pamięć o katastrofie...

W sobotę 9 maja rozbił się w Lesie Kabackim Il-62M, grzebiąc 183 ofiary, co uważa się za największą dotychczas katastrofę lotniczą w Polsce.

Czyt. str. 6.

FOTO BOGUSŁAW LASOCKI

Ostrożnie, susza w lasach

Czyt. str. 4

Balonem nad stolicą

FOTO WIKIPEDIA

Czyt. str. 11

Rowerowy Maj na półmetku

Czyt. str. 13

Jedno, co warto, to upić się warto?

imaginowani tędy pijacy – od Onufrego Zagłoby po niewylewających za kołnierzy ludzi pióra, Marka Hłaskę i Agnieszkę Osiecką oraz filmowych gwiazdorów Zbigniewa Cybulskiego, Jana Himilbsbacha i Zdzisława Maklakiewicza. Przyznam szczerze, że przed laty sam przyczyniłem się do podtrzymania nałogu przez dwu ostatnich, zaprosiwszy ich po wyjściu z „Kameralnej” na kontynuowanie libacji w restauracji Domu Dziennikarza, odległej raptem o niespełna sto metrów na Foksal. Kelnerzy w tym lokalu byli nader ostrożni, widząc ów duet, bo pamiętali doskonale, że kiedyś obaj panowie przyszli na zakrapiany obiad, posadziwszy na jednym z krzeseł swojego psa. A potem, przy płaceniu rachunku, nie chcieli uiścić za strawę zwierzęcia, twierdząc, że „ten pan się tylko do nas przysiadł”.

Zarty żartami, ale statystyki wykazują, że choć zmienił się u nas w dużym stopniu model picia – spożywa się teraz więcej wina i piwa niż dawniej, kiedy zdecydowanie dominowała wódka, to jednak alkoholizm w społeczeństwie polskim bynajmniej się nie zmniejszył. I wysławiająca skłonność społeczeństwa do picia wódki piosenka Wojciecha Młynarskiego (z muzyką Jerzego Wasowskiego) „W Polskę idziemy” bynajmniej nie traci na aktualności, choć już nie żyje jej wyborny wykonawca Wiesław Gołas.

Obecnie znowu wszczęto kampanię antyalkoholową, żądając między innymi ograniczenia lub nawet likwidacji całodobowej sprzedaży trunków na stacjach paliw, które poniekąd zastąpiły niegdyś sieć sklepów „monopolowych” (tym dla odmienny czyniła świetną promocję

„polka monopolka”). W Warszawie można głosować w sprawie tych ograniczeń do 30 czerwca. Czyli już niedługo przekonamy się, jakie jest stanowisko warszawiaków. Bo jeśli identyczne jak szlagwort wspomnianej na wstępie piosenki, to próżno marzyć, że stolica nagle zerwie z pićm, które – o zgrozo – szerzy się nawet na nowo otwartej kładce dla pieszych i rowerzystów, łączącej lewobrzeżną Warszawę z prawobrzeżną i będącej również miejscem wykorzystywanym przez niemałą liczbę osób do odbywania aktów seksualnych.

Dziś już coraz rzadziej podśpiewujemy sobie „A teraz wpadniemy na jednego, a teraz będziemy wódkę pić...”. Właściwsza jest teraz pieśń „Więc pijmy wino, szwależerowie...”, jakkolwiek nic nie straciły na aktualności slogany: „Osoba godna wypija do dna” albo „Chłusniem, bo usniem”. Moja córka, gdy była w wieku przedszkolnym i słyszała, jak w telewizji sprawujący w Polsce władzę praktycznie dyktatorską generał Wojciech Jaruzelski namawiał do zwalczania pijarstwa, zapytała mnie, czy to prawda,

że Chrystus zamieniał wodę w wino. Potwierdziłem, że wedle religijnych wierzeń był to jeden z czynionych przezeń cudów. – To on szerzył alkoholizm – oświadczyło mi na to dziecko i natychmiast poprosiło o wypisanie z lekcji religii... Córka nie wiedziała jeszcze, jak duża jest plaga pijarstwa wśród księży, ale nie podobała jej się, że ksiądz w miejscu publicznym pije wino – z ewidentnym naruszeniem zarządzenia z czasów Jaruzelskiego, zabraniającego w stanie wojennym kupowania i spożywania alkoholu przed

trzynastą. Któż jeszcze pamięta popularny żart z tamtego okresu. Gdy jeden przyjaciel pyta drugiego przyjaciela, która godzina, ten odpowiada bez namysłu: – Też bym się napił.

Do utrwalenia pijackiej kultury w dobie PRL przyczyniła się też słynna scena z filmu Sergieja Bondarczuka „Los człowieka”, zagrana przez samego reżysera w roli bohaterskiego Rosjanina w obozie niemieckim z pamiętną wypowiedzią przy picciu wódki raz po razie: „Po pierwszym nie zakąszam...” (Po pierwszym nie zakąszam...).

Pijacki koloryt przedwojennej Warszawy uwidatniała piosenka „Bal na Gnojnej”, napisana dla jednego z teatrów rewijowych. Swoista subkultura miasta rozwinęła się zaś na Pradze, cieszącej się opinią niebezpiecznej części stolicy. Również w okresie PRL, gdy w okolicy bazaru Różycyńskiego krążyły męty, od których można się było spodziewać noża w plecy gdzieś w zakamarkach ulicy Brzeskiej. Kiedy jako osobna część warszawskiej aglomeracji zaczął się rodzić w latach siedemdziesiątych ubiegłego wieku Ursynów, każdy z nas doskonale wiedział, dokąd można pójść na „metę”, żeby zakupić wódkę w nocnej porze. Nie zapomnę dwu bezżębnych pań niezbyt cnotliwej kondyty, które sprzedawały poloneza niebieskiego i czerwonego w budynku, gdzie – jak na ironię – mieścił się posterunek Milicji Obywatelskiej. Kto wie, czy w razie zakazu sprzedaży alkoholu w Warszawie, zwyczaj z tamtych czasów nie powróci...

MACIEJ PETRUCZENKO
PASSMITA
naczelnym@passa.waw.pl

E-papierosy na receptę to nie mit

Czy e-papierosy powinny być przepisywane na receptę? Z takiego założenia wychodzą Brytyjczycy, którzy traktują wspomniane urządzenia, jako jedno z narzędzi pomocy osobom uzależnionym od papierosów. Czy to właściwa droga?

Obecnie Wypiarze mogą poszczycić się dość niskim odsetkiem osób palących papierosy: udało im się zejść poniżej 15 proc. Dla porównania w Polsce statystyka ta utknęła na poziomie 21 proc. i od jakiegoś czasu stoi w miejscu.

W jaki sposób Brytyjczycy dotarli do tego punktu? Odpowiedź jest złożona: z jednej strony postawili na politykę redukcji szkód, z drugiej - zaangażowali naprawdę spore nakłady w rozwój sieci poradni dla palaczy.

E-papierosy na receptę i zaawansowane poradnictwo

W Wielkiej Brytanii przeszkolenie w kwestii prewencji palenia posiadają zarówno lekarze pierwszego kontaktu, jak i farmaceuci czy pielęgniarki. Palacze mogą więc zgłosić się do dowolnego punktu opieki zdrowotnej i mogą liczyć na to, że otrzymają wsparcie w postaci porady medycznej oraz środków, które pomogą im rzucić palenie - od leków, przez gumy - po e-papierosy.

W UK działają programy, w ramach których realizowana jest polityka redukcji szkód właśnie z udziałem tego typu urządzeń. Co więcej, już niedługo można spodziewać się, że e-papierosy będą przepisywane na receptę - rejestracja e-papierosów jako produktów medycznych to jeden z kroków podejmowanych w celu wdrożenia planu prowadzącego do „bezdymnej przyszłości”. Wielka Brytania chce skończyć z dymem papierosowym do 2030 roku.

Redukcja szkód

Polska ma podobne cele, jednak decyzja o podjęciu leczenia czy zastosowania produktów bezdymnych w celu redukcji szkód wywołanych paleniem jest pozostawiana do indywidualnej rozważki. Na naszym rynku dostępne są różne kategorie alternatywnych produktów nikotynowych. Mamy e-papierosy działające w systemach otwartych (do samodzielnego napełniania pojemnika z liquidem) lub zamkniętych, z gotowymi, wymiennymi kartridżami, jak np. Vuse ePod, są podgrzewacze tytoniu oraz najkrócej dostępne na naszym rynku saszetki nikotynowe. Każda z tych alternatyw jest o ok. 95-99% mniej szkodliwa od tradycyjnego papierosa. Warto o tym pamiętać i pomyśleć o zdrowiu i kondycji na wiosnę!

REKLAMA

wstęp wolny

Ursynowski Festiwal Nauki

23 maja 2024 r.
godz. 12.00-18.00

Ursynowskie Centrum Kultury „Alternatywy”

MICHAŁ SZCZERBA

5

WARSZAWA
WYBIERA
SZCZERBĘ

**Koalicja
Obywatelska**

Marowii Benino!

Znacie mnie i moją pracę. Są ludzie od słów – ja jestem od czynów. Mam w sercu Polskę. Odważnie patrzyłem na ręce ludziom PiS, tropiąc ich afery i złodziejstwo. Przewodniczę komisji śledczej. Trwają ostatnie przesłuchania. Zadanie to dobiega końca. Efekty mojej pracy pozwolą rozliczyć zło. Znowu żyjemy w cieniu wojny. Jestem przewodniczącym Zgromadzenia Parlamentarnego NATO. Chcę wykorzystać te doświadczenia. Europa musi być znaczącą częścią naszego bezpieczeństwa. Parlament Europejski będzie odgrywał tu decydującą rolę. Dam z siebie 100 procent, by Warszawa i Polska były bezpieczne. Wiem, że uczciwie zapracowałem na zaufanie.

Każdy Twój głos zostanie ucyfrowany!
Michał Szczerba

WARSZAWA WYBIERA SZCZERBĘ

RAFAŁ TRZASKOWSKI Prezydent Warszawy

Warszawa jest dla Michała na pierwszym miejscu. Ma nasz głos!

DANUTA HÜBNER Posłanka do Parlamentu Europejskiego

Michał Szczerba to polityk przyszłości. Zadbaj o bezpieczeństwo Polski w Europie.

WANDA TRACZYK-STAWSKA Uczestniczka Powstania 1944

Najpracowitszy ze wszystkich. Warszawa wybiera Szczerbę!

**JAK GŁOSOWAĆ W WYBORACH
DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO:**

**9 czerwca
7.00-21.00**

LISTA KKW KOALICJA OBYWATELSKA

05 SZCZERBA Michał Roch

Materiał KKW Koalicja Obywatelska

REKLAMA

KROWN®

ZABEZPIECZENIA
ANTYKOROZYJNE

**Kochasz swoje auto?
Zabezpiecz je przed korozją!**

WWW.KROWN.PL

☎ 782 221 220

📘 /Krown Polska

WARSZAWA

📍 Ul. Modlińska 229

📍 Al. Jerozolimskie 236

REKLAMA

SZKOŁA JĘZYKOWA LACHMANA 4

ZAPISY 23/24

STACJONARNIE
ONLINE

- KLASY 0-8
- EGZAMIN 8
- MATURA
- KONWERSACJE
- FRANCUSKI
- ZAJĘCIA DIY
- MAŁE GRUPY

ANGIELSKI
MATEMATYKA
POLSKI
FRANCUSKI

LONDON

ZAPISY.2324@GMAIL.COM

CatchUp
ACADEMY

536-384-319

CATCHUPOURENGLISH.COM

Susza na Mazowszu, ostrożnie z biwakowaniem w lesie

W ostatnich latach Polska coraz częściej boryka się z problemem suszy, która nie omija również lasów. Leśnicy mówią nawet, że susza na zarządzanych przez nich terenach jest nieprzerwana od 2015 roku. Leśne ekosystemy, niezwykle ważne dla równowagi przyrodniczej, stają przed poważnymi wyzwaniami. Jakie są obecne skutki suszy dla polskich lasów i jak powinniśmy się zachowywać, aby minimalizować ryzyko pożarów i wspierać przyrodę w tych trudnych warunkach?

Susza w lasach Polski jest zjawiskiem, które w ostatniej dekadzie nasiliło się znacząco, co naukowcy przypisują głównie zmianom klimatycznym. Według danych z Instytutu Badawczego Leśnictwa, coraz mniejsza ilość opadów oraz wzrost temperatur przyczyniają się do stopniowego wysychania gleb leśnych. Skutkuje to osłabieniem drzew, mniejszą regeneracją lasu oraz zwiększeniem podatności na szkodniki i

choroby. W bieżącym tygodniu wydano alert o najwyższym stopniu zagrożenia pożarowego dla lasów w okolicy Warszawy, w tym Lasu Kabackiego.

Drzewa w obliczu stresu hydrolicznego

Głównym problemem, z którym muszą mierzyć się lasy, jest chroniczny brak wody, co prowadzi do tzw. stresu hydrolicznego drzew. Objawia się on m.in. żółknięciem i opadaniem liści, co jest szczególnie widoczne wśród gatunków takich jak buki czy dęby. Drzewa starają się przetrwać, ograniczając transpirację i redukując wzrost, co jednak długoterminowo osłabia ich kondycję i zmniejsza zdolności adaptacyjne.

W kontekście suszy niezwykle istotne staje się zwiększone ryzyko pożarów lasów. Suche podłoże i osłabione przez brak wody rośliny są łatwopalne, co w połączeniu z rosnącą liczbą gorących dni sprawia, że lasy stają się prawdziwymi „bezcami prochu”.

Jak zachowywać się w lesie podczas suszy?

Odpowiednie zachowanie w lesie podczas suszy jest kluczowe dla zapobiegania katastrofom ekologicznym, jakimi są pożary. Przede wszystkim, należy unikać rozpalania ognia w nieprzeznaczonych do tego miejscach. Nawet mała iskra może doprowadzić do wielkiego pożaru. Ponadto, warto ograniczać wizyty w lasach w godzinach największych upałów, co zmniejsza ryzyko przypadkowego wzniesienia ognia.

Jak zabezpieczyć las przed suszą?

Zmiana sposobów zarządzania lasami oraz edukacja społeczeństwa odgrywają kluczową rolę w adaptacji do nowych warunków. Leśnicy i naukowcy pracują nad metodami retencji wodnej i selekcywnościem gatunków drzew bardziej odpornych na suszę. Tylko zrozumienie i współpraca mogą zapewnić przetrwanie polskich lasów dla przyszłych pokoleń.

Program leśnej retencji, realizowany przez Lasy Państwowe, ma na celu zwiększenie zdolności lasów do zatrzymywania wody, co jest szczególnie istotne w obliczu coraz częstszych i intensywniejszych okresów suszy w Polsce. Realizacja tego zadania odbywa się poprzez różnorodne działania, takie jak budowa małych zbiorników retencyjnych, odtwarzanie mokradeł oraz rekultywacja strumieni i innych cieków wodnych.

Dodatkowo, w ramach programu prowadzone są prace związane z modyfikacją drzewostanów, tak aby były one bardziej odporne na brak wody i lepiej przystosowane do trudnych warunków. Obejmuje to selekcję gatunków drzew, które są w stanie lepiej radzić sobie w warunkach niedoboru wody, oraz zmiany w sposobach gospodarki leśnej, które zwiększają naturalną retencję wody w lesie. Należy bowiem pamiętać, że retencja leśna odpowiada za większość wody, która pozostaje w przyrodzie.

Piotr Celej

Nowe formy nauczania

Program Erasmus+ typu job shadowing polega na krótkiej wizycie w wybranej szkole zagranicznej grupy uczniów wraz z opiekunami. Jest to ciekawa forma nauki, która przynosi wiele korzyści, zarówno wizytującym, jak i wizytowanym.

W ostatnim tygodniu kwietnia Szkołę Podstawową nr 336 im. Janka Bytnara-Rudego odwiedziła grupa sześciu nastolatków z miasta Botosani, leżącego w północno – wschodniej części Rumunii. Przez pięć dni rumuńscy uczniowie i ich dwie nauczycielki uczestniczyli w lekcjach w ursynowskiej szkole. Mieszkałi w domach polskich uczniów, bardzo ciepło przyjęci przez nasze rodziny, które włożyły wiele starań, by okazać im tradycyjną polską gościnność. Językiem roboczym był język angielski. Podczas wizyty uczniowie poznali nie tylko specyfikę funkcjonowania polskiej szkoły, ale i różne metody i formy pracy na lekcji stosowane przez ursynowskich nauczycieli.

Mogli uczestniczyć w lekcji wf, matematyki prowadzonej metodą stacji zadaniowych, chemii, na której wykorzystano wirtualną rzeczywistość, konwersacjach z języka angielskiego i zajęciach kulturowych na temat kuchni polskiej. Nasi nauczyciele pokazali, jak pracują z uczniami poza szkolną ławką, prowadząc lekcję geografii w Muzeum Geologicznym oraz lekcję przyrody w Leśniczówce Lasów Miejskich w Lesie Kabackim. Bardzo ciekawą możliwością było zabranie gości na warsztaty muzyczne w FabLab w Wawrze oraz lekcję fizyki w Warszawskim Centrum Innowacji Edukacyjnych i Szkoleń na Starym Mieście. Dzięki finansowaniu miasta Warszawy, wszystkie te warsztaty były dla nas bezpłatne, co wzbudziło uznanie rumuńskich nauczycieli.

Rumuńscy goście wspólnie z polskimi uczniami spędzali popołudnia poznając Warszawę i korzystając ze stołecznych atrakcji. Taka forma międzynarodowej współpracy szkół pozwala na wzajemne poznawanie się młodzieży z Unii Europejskiej, zawieranie przyjaźni oraz wspólną naukę przez doświadczenie i kontakt z rówieśnikami. Rumuńscy nastolatkowie po tygodniu spędzonym w ursynowskiej szkole wyjadą pełni wrażeń i niezapomnianych wspomnień.

Jolanta Waśkiewicz

Przygarnij bratki z pętli

Zarząd Oczyszczania Miasta po raz kolejny rozda mieszkańcom kwiaty, które ozdabiały pętle komunikacji miejskiej. Tym razem nowych domów szukają tysiące kolorowych bratków.

Zarząd Oczyszczania Miasta (ZOM) zachęca, by zaopiekować się 11 tys. bratków z pętli autobusowych i tramwajowych. Eko akcja odbędzie się w czwartek 16 maja. Kwiaty będą czekały od godz. 7:00 przez cały dzień lub do momentu, kiedy wszystkie znajdą nowych właścicieli. Rośliny będzie można wziąć bezpośrednio z kwietników. Trzeba jedynie pamiętać, żeby zabrać ze sobą rękawiczki, niewielkie

narzędzia do wygodniejszego wyjmowania bratków oraz pojemniki do transportu.

Akcja będzie prowadzona na 8 pętlach: Bródno-Podgrodzie, Espe-

ranto, Żerań FSO, Rondo Wiatraczna, Wilanów, Szczęśliwice, P+R Al. Krakowska i Nowe Bemowo.

To kolejna edycja akcji Zarządu Oczyszczania Miasta, w któ-

rej kwiaty z pętli komunikacji miejskiej zyskują drugie życie. Kiedy zmienia się pora roku, a razem z nią sezonowe ukwiecenie, bratki trafiają do nowych właścicieli. Dzięki odpowiedniej pielęgnacji rośliny nadal mogą zdobić balkony i ogrody. Aby miały jak najlepsze warunki do rozrostu, trzeba:

- zapewnić uniwersalną, dobrze przepuszczalną ziemię,
- nawadniać do ziemi lub podstawki tak, żeby podłoże było wilgotne,
- usuwać przekwitłe kwiaty i suche liście.

Bratki w dobrych warunkach będą kwitły nawet do jesieni, a także w przyszłym roku.

ZOM

Najpiękniejsze ogrody i balkony poszukiwane

Wystartowała 41. edycja Warszawy w Kwiatkach – konkursu, w którym mieszkańcy stolicy mogą zgłaszać najpiękniej ukwiecone balkony i ogrody. W ubiegłorocznej edycji wyłoniono niemal 30 laureatów.

Warszawa w kwiatkach to konkurs z przedwojenną tradycją, którą kontynuuje Zarząd Zieleni m.st. Warszawy we współpracy z Towarzystwem Przyjaciół Warszawy. Mieszkańcy mogą zgłaszać w nim swoje zielone, ukwiecone zakątki. Zgłoszenia przyjmowane są od 15 maja do 30 czerwca 2024 r. w sześciu kategoriach:

- balkony, loggie, okna;
- inicjatywy sąsiedzkie;
- ogrody i ogródki przy budynkach jednorodzinnych i wielorodzinnych oraz działki kwietnic w ROD;

- aranżacja zieleni przy placówkach oświatowych i edukacyjnych;
- osiedla mieszkaniowe;
- aranżacja zieleni przy punktach usługowych oraz budynkach użyteczności publicznej.

Jury przyzna też 3 nagrody specjalne: „Mister Kwiatów”, nagrodę im. Zofii Wóycickiej oraz nagrodę im. Stefana Starzyńskiego.

Konkurs Warszawa w kwiatkach jest zwieńczeniem szerszego projektu popularyzującego miejskie ogrodnictwo wśród mieszkańców. Akcji towarzyszą tematyczne warsztaty i spotkania.

Jak zgłosić się do konkursu?

1. Zapoznaj się z regulaminem na stronie warszawawkwiatkach.pl. W konkursie możesz

zgłosić obiekt położony w granicach m.st. Warszawy – którego jesteś właścicielem lub inny, za zgodą zarządcy.

2. Wybierz jedną z 6 kategorii konkursowych.

3. Zrób zdjęcia prezentujące Twój zielony zakątek. Do formularza załącz maksymalnie 5 fotografii. Jedna z nich powinna prezentować całość obiektu z zewnątrz.

4. Dodaj opis zawierający informacje o występujących w obiekcie różnorodnych roślinach i ekologicznych rozwiązaniach.

5. Wypełnij formularz online na stronie warszawawkwiatkach.pl albo złóż go w siedzibach Zarządu Zieleni m.st. Warszawy lub Towarzystwa Przyjaciół Warszawy.

Laureaci zostaną ogłoszeni na finałowym pikniku pełnym kwiatnych atrakcji, który odbędzie się 14 września w Parku Agrykola.

Zakorzeń w sobie pasję do ogrodnictwa

Warszawa w kwiatkach to nie tylko konkurs. Warto skorzystać z warsztatów, spotkań i spacerów edukacyjnych w Pawilonie Edukacyjnym Kamień, stołecznych parkach, ogrodach oraz u partnerów całego projektu.

Najbliższe wydarzenia odbędą się już w ten weekend. W sobotę, 18 maja, można wziąć udziału w pikniku z okazji Dnia Pszczół i Nocy Muzeów w Pawilonie Edukacyjnym Kamień oraz warsztatach „Dziki Zapyłacz? Któż to taki?” w Ogrodzie Botanicznym UW. Za to w niedzielę ROD Zelnot zaprasza do siebie na warsztaty „Rabatkę ziołową”. A już 23 maja kolejne spotkanie z cyklu „Ogrodowe Czwartki” w Kamieniu.

Wszystkie wydarzenia pod szyldem Warszawy w kwiatkach są bezpłatne, na część z nich obowiązują zapisy. Harmonogram edukacyjnych spotkań znajduje się na stronie warszawawkwiatkach.pl oraz profilu Warszawy w kwiatkach na Facebooku.

Karolina Kwiecień-Lukaszewska

FESTYN EKOLOGICZNY

URSYNOWSKIE KWIATY

W TYM RÓWNIEŻ PNĄCZA, BYLINY I KRZEWY

25 maja 2024 r.

(sobota)

godz. 11.00-14.00

PARKING PRZY URZĘDZIE DZIELNICY URSYNÓW
(AL. KEN 61)

Wymień elektroodpady
na rośliny ozdobne:

Mały sprzęt (np. mikser, 20 szt. baterii)

— 1 kupon

Średni sprzęt (np. telewizor)

— 2 kupony

Duży sprzęt (np. lodówka)

— 3 kupony

Łącznie za baterie można otrzymać maks. 2 kupony

*1 osoba może otrzymać maksymalnie

6 kuponów, które można wymienić na:

— kwiaty balkonowe — 1szt. — 1 kupon

— pnącza, byliny — 1szt. — 2 kupony

— krzewy — 1szt. — 3 kupony

Regulamin dostępny na stronie Urzędu Dzielnicy Ursynów

Podczas festynu osoby oddające elektroodpady, otrzymają dodatkowo kupony upoważniające do odbioru sadzonki w CH URSYNÓW. Liczba kuponów ograniczona.

Szczegółowy regulamin akcji: www.chursynow.pl

Warszawa
Ursynów

CENTRUM
URSYNÓW

ZE STAREGO **NOWE!**

■ URSYNOW.UM.WARSZAWA.PL

f warszawa.ursynow

Byłem bardzo szybko na miejscu!

Bezpośrednio po katastrofie IIa 62 „Tadeusz Kościuszko”

Samolot ciągnął za sobą warkocz dymu. Kierował się w stronę Lasu Kabackiego. Zobaczyły go panie rozprawiające w kwaciarni „U Teresy” przy ul. Pasaż Stokłosy. „Oj, niedobrze. Daleko nie uleci”. Moja żona wybiegła z kwaciarni i powiedziała, co zobaczyła.

Ubrałem się w kurtkę, bo dzień, choć słoneczny, był jednak chłodny. Do obszernej kieszeni wcisnąłem magnetofon kasetowy M 101, wyprodukowany przez Unitę Magmor – ówczesny szczyt miniaturyzacji, wziąłem kartkę i długopis. Wsiadłem do swojego fiata 126p. Gdy zobaczyłem przelatujący helikopter, powziąłem przypuszczenie, że stało się coś okropnego. Je-

chałem ul. Puławska. Zaparkowałem po zachodniej stronie ulicy w pobliżu wiaduktu nad nią. Nikt mnie nie wysłał. Wiedziałem jednak, że muszę dostać się na miejsce zdarzenia.

Milicjanci obstawiali właśnie dojeżdżenie do lasu. Musiałem więc przemknąć się niepostrzeżony. Przedarłem się przez zarośla, przeszedłem przez dziurę w płocie i wypatrywałem. Dotarłem do zabudowań. Miąłem je. Potem były już nieprzyjemne obrazy: ludzkie ręce, nogi, fragmenty ciał na gałęziach, drobne przedmioty osobistego użytku. Leopold Dzikowski, fotoreporter „Sztandaru Młodych”, również dotarł na miejsce tragedii, wmawiając milicjantom, że przysłał go pułkownik. Gdy połapał się, że to błąd, zażądał, by

wyjął film z aparatu. Stracił jedynie kilka zdjęć. Dwa filmy zostały uratowane. Nie był w stanie zrobić zdjęć wszystkich potworności. To, co drastyczne, nie zostało opublikowane ze względu na szacunek dla ludzi.

Cofnąłem się do zabudowań, aby usłyszeć, co mieli do powiedzenia mieszkańcy, którzy byli bezpośrednimi świadkami zdarzenia. Przypominam sobie, że oprócz mnie ich wypowiedzi notował także Rysiek Starzyński, podobnie jak ja, dziennikarz „Sztandaru Młodych”. „Przybiegło wielu ciekawskich. Przerazenie moje było tym większe, gdy widziałem, jak niektórzy próbowali ściągać pierścionki, szukając na tym cmentarzu szansy wzbogacenia się.” „Ludzie biegli w jedno miejsce. Nie

wiedzieliśmy że znajomym po co. A to palił się portfel z dolarami. Dolary były rozrzucone wokół. Odpędzaliśmy ludzi.” Udzielający informacji mówili o eksplozjach, o gęstym, czarnym dymie, niektórzy odczuli podmuch wybuchu. Mieli pewność, że nie ma nadziei, by ktokolwiek przeżył. Gdy przyjechały karetki, nie było kogo do nich wsadzić.

W poniedziałek, 11 maja, „Sztandar Młodych” opublikował szałnisty reportaż „Zabrakło sześciu kilometrów...”. Jego autorami byli dziennikarz sportowy Ryszard Starzyński, Andrzej Rogiński – czyli ja oraz Wojciech Łuczak.

Tragedia rozegrała się w sobotę, 9 maja 1987 roku. Samolot PLL LOT II 62 „Tadeusz Kościuszko” o godz. 11.12 rozbił się na skraju Lasu Kabackiego. Do lądowania na lotniku Okęcie zabrakło 5700 metrów. Fragment lasu o szerokości 50 m i długości 370 m został ścięty. Zginęły 183 osoby, w tym pasażerowie i cała załoga. Dwie stewardesy mieszkały przy ul. Koncertowej 10, więc były to nasze sąsiadki z osiedla. Inna ze stewardes, również mieszkanka Ursynowa, żona znanego lekkoatlety i dziennikarza Marka Józwicka, leciała akurat prywatnie do Nowego Jorku... Kapitan Zygmunt Pawlaczyk, gdy samolot stracił dwa silniki i pojawiły się problemy z hermetycznością, podjął decyzję o powrocie do Warszawy. Tuż przed śmiercią pilot powiedział: „Dobranoc! Do widzenia! Cześć! Giniemy!”. Poza załogą i pasażerami nikt nie ucierpiał. To szczęście w nieszczęściu, że samolot nie spadł na budynki mieszkalne..

Każde życie jest cenne. Wielki jest też smutek tych, którzy stracili najbliższych.

Po ukazaniu się reportażu w „Sztandarze Młodych” Biuro Prasowe Rządu opublikowało komunikat, w którym przekonywało, że to nieprawda, by Polacy mogli zachować się jak hieny i rabować w miejscu tragedii. Wynikał z tego zarzut braku

prawdopodobności dziennikarstwa. Pojawiła się groźba utraty pracy, co w owych czasach było niewykłuczone. We wtorek odtworzyłem w redakcji zapis magnetofonowy. Tak, by usłyszał ten, który najbardziej wątpił. I nagle okazało się, że napisaliśmy prawdę. Jak to dobrze, że kupiłem polskie cuderko magnetofonowe...

Andrzej Rogiński

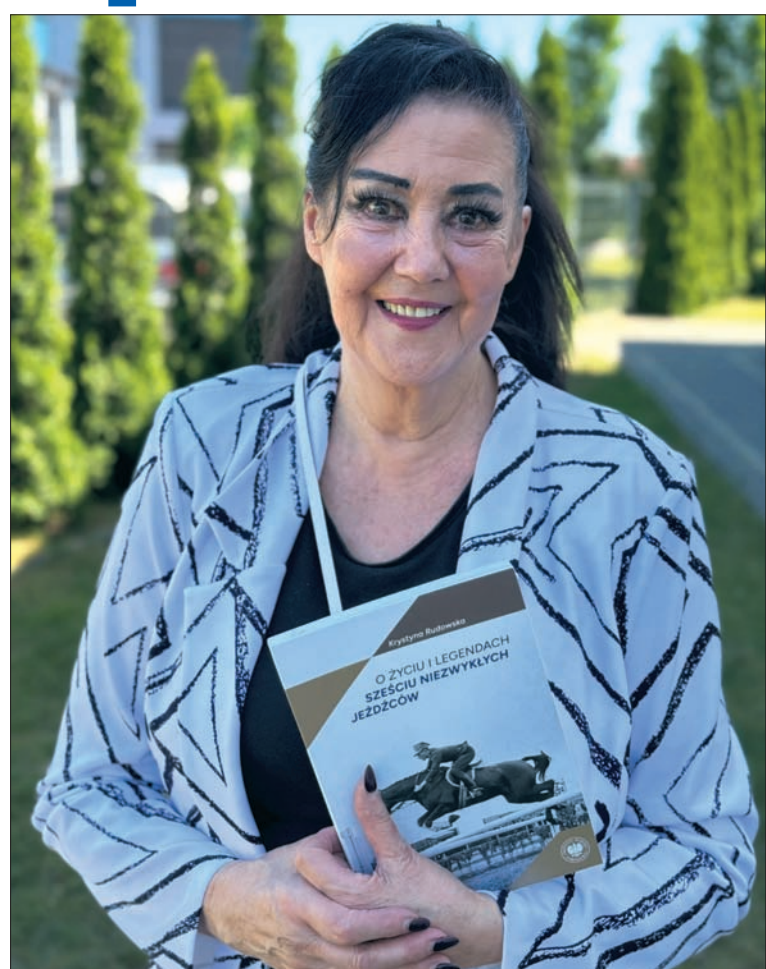

Kieszonkowy magnetofon M -101 Unitra Magmor. Wymiary: 150x103x40 mm, ciężar bez baterii 45 dkg.

ZAŁOGA	
r.:	Kpt. Pawlaczyk Zygmunt, ur. 19.04.28 r.; pil. Karcher Leopold, ur. 04.01.33 r.; nawig. Łykowski Lesław, ur. 02.01.30 r.; rtg. Bogdan Leszek, ur. 11.04.44 r.; mech. Kłoszek Wojciech, ur. 07.01.44 r.; stew. Berger Maria, ur. 08.06.48 r.; stew. Chęcińska Hanna, ur. 19.09.51 r.; stew. Potyra Jolanta, ur. 27.06.46 r.; stew. Ostrowska Małgorzata, ur. 03.01.58 r.; stew. Płonka Beata, ur. 18.08.63 r.; instr. Chmielewski Ryszard, ur. 28.09.33 r.

Wykaz członków załogi II 62 „Tadeusz Kościuszko”. Źródło: „Sztandar Młodych” z 11 maja 1987.

Opowieści prosto z siódła...

Ukazała się fascynująca książka Krystyny Rudowskiej pt. „O życiu i legendach sześciu niezwykłych jeźdźców”. Nasza sąsiadka z Ursynowa zapisała osobiste wspomnienia sportowe i wojenne Janusza Komorowskiego, Wiktora Ołędzkiego, Henryka Leliwy-Roycewicza, Mi-

chała Gutowskiego, Olgerda Jana Kiersnowskiego i Jana Kantego Dąbrowskiego.

Można śmiało powiedzieć, że książka ta jest cennym dokumentem pięknej, po trosze romantycznej epoki, w której patriotyzm odgrywał dominującą rolę. Jeśli ktoś zechce poruszyć odwieczny temat „koń a sprawa polska”, to opraco-

wanie, jakie zaproponowała nam Krystyna Rudowska – będzie jak znalazł. Autorka jest wszechstronnie wykształconą i wszechstronnie wysportowaną kobietą nowoczesną, inżynierem elektronikiem po dodatkowych studiach dziennikarskich. Jeszcze przed wejściem Polski do Unii Europejskiej wygrała konkurs, po którym za pieniądze unijne stworzyła pierwszy w naszym kraju internetowy kanał telewizji naukowej – Akademicką Telewizję Naukową*. W młodości jeździła na motocyklu, dziś częściej siada na rower, nie stroniąc też dla podtrzymania formy od tańca towarzyskiego w wyczynowej wersji, ale miłość do koni pozostaje u niej niezmienna. Sama kiedyś była zapalonym jeźdźcem i jako młoda dziewczyna dojeżdżała codziennie rano komunikacją miejską i podmiejską z Podkowy Leśnej na Służewiec, by tam uczestniczyć w porannym rozruchu koni wycieczkowych.

Będąc córką powstańca warszawskiego, ta dawna pracowniczka Telewizji Polskiej nie mogła przejść do porządku dziennego nad tym, że w czasach PRL dokonania naszych czołowych jeźdźców, zwłaszcza tych, którzy walczyli w Legionach pod dowództwem Józefa Piłsudskiego, były marginalizowane. Dlatego nagrała obszerne wypowiedzi niedostępnych bohaterów sportowych i wojennych aren. W tym roku mamy stulecie debiutu Polaków na igrzyskach olimpijskich (Paryż 1924), który, jeśli chodzi o sporty letnie, został upamiętniony zdobyciem brązowego medalu przez jeźdźcę Adama Królikiewicza na koniu Picador. Tym bardziej więc książka Krystyny Rudowskiej jest na czasie, jakkolwiek mamy w niej opowieści o latach nieco późniejszych.

Jednym z najbardziej poruszających wspomnień, zamieszczonych w książce, jest relacja Michała Gutowskiego, olimpijczyka z 1936 roku (Berlin). Ten nasz reprezentacyjny jeździec zaczął w 1939

służbę wojenną w stopniu rotmistrza, by ukończyć ją awansem na podpułkownika, mając za sobą najpierw walkę w kawalerii wielkopolskiej, a potem na wielu stanowiskach za granicą – we Francji i Wielkiej Brytanii. Należał do tych, którzy wyzwalali spod okupacji niemieckiej Francję, Belgię, Holandię, docierając w końcu na teren III Rzeszy. Po wojnie osiedlił się z rodziną w Kanadzie. W 1999, w całkowitej wolnej już Polsce, przyjął z rąk prezydenta Aleksandra Kwaśniewskiego awans na generała, odwiedzając przy okazji Polski Komitet Olimpijski.

Krystyna Rudowska zanotowała jego niezwykle wspomnienie z Kanady, gdzie na niwie szkolenia koni spotkał się z dawnym niemieckim generałem – Herrmannem von Oppeln-Bronikowskim, którego oddział Gutowski pokonał w 1939 ze swoim szwadronem w bitwie pod Walewicami. Co ciekawe, generał był również uczestnikiem igrzysk olimpijskich w Berlinie... Pamiętał, że z miejscowości Walewice związana była kiedyś ukochana Polka Napoleona, a szarżę oddziału Gutowskiego nazwał w ich rozmowie „szaleństwem”, nie wiedząc jeszcze, że poprowadził ją właśnie... jego rozmówca.

Takich arcyciekawych wspomnień z pierwszej ręki jest w książce Krystyny Rudowskiej znacznie więcej. Opisuje ona między innymi przejścia bohatera Powstania Warszawskiego – Henryka Leliwy-Roycewicza, medalisty olimpijskiego w jeździectwie, w 1939 również rotmistrza ułanów wielkopolskich. Podczas Powstania Warszawskiego Leliwa-Roycewicz dowodził batalionem „Kiliński”, który zasłynął ze zdobycia gmachu PAST-y przy ul. Zielnej. Po wojnie, w latach 1949-1954, reżim stalinowski trzymał Leliwę, jako oficera Armii Krajowej, w więzieniu. Po wyjściu na wolność ten pułkownik Wojska Polskiego pracował między innymi jako trener jeździectwa w warszawskiej Legii. Dziś jego bohaterstwo przypomina tablica, zawieszona w miejscu najkrwawszych walk o PAST-ę...

Polecam lekturę książki, napisanej przez Krystynę Rudowską. Tym bardziej, że dramatyczne przeżycia opisywanych przez nią jeźdźców przypominają nam wojenną zawieruchę, a ta, jakby na nowo, zbliża się do naszych granic...

Maciej Petruczenko

*Materiały Akademickiej Telewizji Naukowej są obecnie dostępne na kanale youtube.com pod nazwą: TVIATVN.

Por. Janusz Komorowski na koniu Zbir IV w konkursie hippicznym w warszawskich Łazienkach.

Królewski Wilanów ● Królewski Wilanów ● Królewski Wilanów

MŁODZIEŻOWY
DOM KULTURY
WILANÓW

25.05.2024 Plaża Wilanów
Koncerty start godz. 18.00

LEMON

SARA JAMES AN4TOL

patronat: **eska eska2**

Burmistrz Dzielnicy Wilanów m.st. Warszawy **Ludwik Rakowski** Przewodniczący Rady Dzielnicy Wilanów m.st. Warszawy **Hubert Królak**
zapraszają na:

Morskie Opowieści

18.05.2024
GODZ. 12:00
UDW, SALA WIDOWISKOWA
BEZPŁATNE WEJŚCIÓWKI
DO ODEBRANIA W UDW:
16-17.05.2024 R.
W GODZ.: 8:00 - 16:00

WILANÓW
KRÓLEWSKA DZIELNICA

Marszałek Województwa Mazowieckiego **Adam Struzik** Burmistrz Dzielnicy Wilanów m.st. Warszawy **Ludwik Rakowski** Przewodniczący Rady Dzielnicy Wilanów m.st. Warszawy **Hubert Królak** Dyrektor Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie **Paweł Jaskanis** Prezes Fundacji im. Królowej Marii Kazimiery **Agnieszka D. Michalczyk**

Zapraszają na:

Noc Muzeów w Wilanowie
NIECH ŻYJE POLONEZ!

Razem świętujemy wpisanie poloneza na Światową Listę Reprezentatywną Niematerialnego Dziedzictwa Kulturowego Ludzkości UNESCO

Taneczny Polonez w Wilanowie

18 maja 2024 r. godz. 17:00
Dziedziniec Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie

Zapraszamy na pokazy polonezów w wykonaniu zespołów piosenki i tańca oraz wspólnego orszaku, by razem odtńczyć poloneza. Mile widziane stroje z epok historycznych. Pokaz mody Beaty Bojdy w wykonaniu uczestniczek programu Debiutantki.

Organizatorzy: Sponsory/partnerzy:

Burmistrz Dzielnicy Wilanów m.st. Warszawy **Ludwik Rakowski** Przewodniczący Rady Dzielnicy Wilanów m.st. Warszawy **Hubert Królak**
zapraszają na:

Piknik Rodzinny
z okazji Dnia Mamy i Dziecka
25 MAJA 2024
PLAŻA WILANÓW

PIKNIK: 14.00 – 20.00
Bezpłatne atrakcje: warsztaty, animacje, konkursy, zjeżdżalnia, bungee, kolejka szynowa, Foodtrucki

KONCERTY: START 18.00
LEMON SARA JAMES AN4TOL
patronat: **eska eska2**

Krok po kroku zmiany na ul. Odyńca

Więcej zieleni oraz nowe chodniki i jezdnia. To właśnie czeka zachodni odcinek ul. Odyńca. Jednocześnie jest to początek końca trwającej od kilku lat modernizacji mokotowskiej ulicy. Już niedługo cała ulica będzie bardziej przyjazna i bezpieczniejsza dla pieszych. Jednocześnie nie będą mieli na co narzekać kierowcy.

Ulica Odyńca dzieli się na dwie części – na zachód i na wschód od al. Niepodległości. Właśnie prowadzone są prace nad tą pierwszą częścią. Rozpoczęto nasadzenia 34 dębów, które uzupełnią szpaler po północnej stronie drogi. To pomysł mieszkańców zgłoszony w ramach Budżetu Obywatelskiego.

To bardzo dobry czas na nowe nasadzenia, które przeprowadza się właśnie wiosną lub jesienią. W przypadku tego gatunku dębu to jednak wiosna jest najlepszym okresem. Poza tym dzięki wcześniejszym nasadzeniom będą dłużej cieszyć oko. To jeszcze nie wszystkie zaplanowane zmiany na ul. Odyńca. Już niedługo piesi będą mogli podziwiać nową zieleni, spacerując po wyremontowanych chodnikach.

Frezowanie +

Niedawno otworzono oferty na remont ul. Odyńca między ul. Wołoską a al. Niepodległości. Zgłosiło się czterech potencjalnych wykonawców. Poza remontem obu ciągów pieszych (po północnej i południowej stronie ulicy) głównym zadaniem wybranego wykonawcy będzie remont nawierzchni jezdni. Najtańsza oferta opiewa na niecałe 5,9 mln zł i jest o mniej więcej 1,5 mln zł niższa od przygotowanego na tę inwestycję budżetu. Najwyższa z kolei opiewa na niecałe 8 mln zł.

Wiele więc wskazuje, że uda się rozstrzygnąć przetarg. Wybrany wykonawca od dnia podpisania umowy będzie miał 6 miesięcy na przeprowadzenie prac. Będzie miał także obowiązek zabezpieczyć nowo posadzone (starsze również) drzewa. Wszystko zgodnie z miejskimi standardami ochrony zieleni, które również zostały uwzględnione w dokumentach przetargowych.

Odyńca na nowo

Nowe nasadzenia oraz remont chodników i nawierzchni to ostatnie etapy modernizacji całej ul. Odyńca. Proces ten rozpo-

czął się w 2020 roku. Wówczas to na odcinku wschodnim ulicy przeniesiono parkowanie z chodnika na jezdnię. Przy okazji dobudowano dodatkowe przejście dla pieszych na wysokości ul. Odyńca 31.

Kolejne prace na ul. Odyńca przeprowadzono w 2022 roku. Znowu zyskali piesi, którzy od tamtej pory korzystają z wyremontowanych chodników po obu stronach drogi. Wygodniej jest także kierowcom, którzy jeżdżą po nowej i fragmentami dodatkowo wzmocnionej nawierzchni.

Nie zapomniano również o zieleni. Wykorzystując część szerokiego chodnika po północnej stronie ulicy, utworzono od strony krawędzi jezdni nieistniejący wcześniej pas zieleni. Ogółem wzdłuż remontowanego odcinka ul. Odyńca posadzono wówczas prawie 400 m kw. krzewów i 12 drzew. Ponadto w miejscu stref wyłączonych z ruchu powstały cztery ogrody deszczowe.

Nie można także nie wspomnieć o modernizacji oświetlenia. W 2022 roku na całej ul. Odyńca stare oprawy zastąpiło 45 energooszczędnych ledowych opraw SAVA. Wcześniej natomiast doświetlono dwa przejścia dla pieszych – przy ul. Odyńca 17 w 2017 roku oraz przy skrzyżowaniu z ul. Tyniecką w 2019 roku.

Gotowa na SPPN

Po tegorocznych inwestycjach już cała ul. Odyńca będzie miała dużo zieleni oraz równe chodniki i jezdnię. Będzie również uporządkowana i bezpieczniejsza. Tym samym będzie o wiele lepiej przygotowana pod nadchodzącą Strefę Płatnego Parkowania Niestrzeżonego.

Zazwyczaj przy wprowadzaniu SPPN na danym obszarze należy dostosować ulice do nowej organizacji ruchu. W przypadku ul. Odyńca będzie inaczej, bo ulica zostanie przygotowana z góry. Wystarczy tylko dołożyć znak. Żadnych dodatkowych utrudnień.

zdm.waw.pl

#SpokoMOKO

Węgiel i drewno – na tych produktach wyrosła fortuna Edwarda Czabana – warszawianina, który kilka dekad spędził w Anglii i Francji, gdzie właśnie trwała rewolucja przemysłowa.

Pod koniec życia nie tylko wrócił do rodzinnego miasta, ale i mocno je zaskoczył. Swoją ogromny majątek w całości przekazał na cele dobroczynne: skorzystali z nich m. in. studenci, wierni, kupcy i przemysłowcy oraz bankruci, którzy próbowali sił w biznesie.

To właśnie dzięki tym funduszom na przełomie XIX i XX wieku przy dzisiejszej ulicy Rakowieckiej stanął Dom Sierot dla Dziełców. Wzniosło go Warszawskie Towarzystwo Dobroczynności. Kilka lat temu neogotycki gmach zmienił funkcję, zyskał nową część i stał się siedzibą Zespołu Państwowych Szkół Muzycznych. Nosi nazwę „Nowa Miodowa”.

Fot. Hanna Dzielińska

#Kulturalnie

Dzielnica Mokotów zaprasza na...

Mokotonalia 2024 już w przyszły weekend!

Koncerty znanych artystów, liczne atrakcje i wspaniała atmosfera - Mokotów zatętni życiem 24 i 25 maja!

Mokotonalia, impreza organizowana we współpracy Urzędu Dzielnicy Mokotów z 5 warszawskimi uczelniami: Szkołą Główną Handlową w Warszawie, Akademią Leona Koźmińskiego, Uniwersytetem Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Warszawską Akademią Techniczną oraz Akademią Pożarniczą w Warszawie to nowość wśród stołecznych festiwali muzycznych.

Mokotonalia odbędą się już 24 i 25 maja przy metrze Wilanowska. Co najważniejsze, impreza jest całkowicie darmowa! Dlatego śmiało można stwierdzić, że tegoroczna odsłona wydarzenia przyciągnie tłumy studentów oraz mieszkańców Mokotowa, a nawet całej Warszawy.

Będą to jedne z najlepszych Juwenaliów w mieście, z bogatym programem atrakcji, w tym koncertami znanych artystów. Headlinerką Mokotonaliów jest Young Leosia znana ze swojej debiutanckiej EP Hulanki i hitów takich jak Jungle Girl czy Szklanek. Bilety na koncerty królowej imprez wyprzedają się jak świeże bułeczki, a na Mokotonaliach możecie bawić się do jej muzyki za darmo!

Ale to nie wszystko, organizatorzy dopiero wyciągają asy z rękawa. Kolejni artyści zostaną ogłoszeni już niebawem!

Jadłodzielnia „W Pół na Puł”

Statystycznie w Polsce co roku wyrzucamy niemal 5 ton żywności – chcemy to zmienić! Idea jadłodzielni polega na nieodpłatnej wymianie żywności. Zamiast marnować, wciąż nadające się do użytku jedzenie możecie zostawić w lokalu Pół na Puł - a gospodarze zadbają o to aby trafiło w dobre ręce.

W lokalu Pół na Puł znajdującym się na rogu ul. Puławskiej 20 oraz ul. Narbutta 2 przygotowano przestrzeń, w której chętni będą mogli tworzyć świat, w którym szanuje się zasoby oraz ludzi odpowiedzialnych za ich przygotowanie.

Oficjalne otwarcie odbędzie się 15 maja o godz. 16.00. Dla uczestników wydarzenia przeprowadzony zostanie warsztat z zakresu zrównoważonego rozwoju od godz. 16.30. Czas trwania warsztatu ok. 3 godziny. Uczestnictwo w warsztatach nie wymaga zapisów.

Spacerzy seniorów

Zapraszamy mokotowskich Seniorów na trzy bezpłatne edukacyjne spacerzy po Warszawie. Proponujemy 3 spacerzy z przewodnikiem:

– Muzeum Gazowni Warszawskiej - 25 maja, godz. 10.30 (sobota). Zbiórka: godz. 10.20 ul. Seweryna Krzyżanowskiego 7 (odchodzi od ul. M. Kasprzaka).

– Muzeum X Pawilonu Cytadeli Warszawskiej 26 maja, godz. 10.00 (niedziela). Zbiórka: godz. 9.50 Brama Katyńska ul. Jana Jeziorańskiego 4.

– Cmentarz Stare Powązki 16 czerwca, godz. 10.00 (niedziela) Zbiórka: godz. 9.50 Brama św. Honoraty ul. Powązkowska w pobliżu kościoła im. Karola Boromeusza.

Czas zwiedzania ok. 2 godzin.

Zapisy w Mokotowskim Centrum Integracji Mieszkańców przy Wydziale Spraw Społecznych i Zdrowia dla Dzielnicy Mokotów ul. Woronicza 44a, tel. 22 443 67 70 lub pod adresem e-mail: mokotow.woronicza@um.warszawa.pl.

Tramwaj na Gagarina już jeździ!

Ponad kilometr nowych torów, w większości pokrytych rozchodnikiem, trzy wygodne perony przystankowe, obok jeszcze więcej zieleni i droga dla rowerów – tak prezentuje się otwarta właśnie trasa tramwajowa na Gagarina.

We wtorek rano tramwajem linii 11 z Mokotowa na Nowe Bemowo pojechali pierwsi pasażerowie, w tym prezydent Rafał Trzaskowski. Tramwaje kursują co 8 minut – w szczycie komunikacyjnym, a trasę tę obsługują – również ze względu na specyfikę końcowego przystanku – dwukierunkowe i niskopodłogowe tramwaje marki Hyundai. Inwestycję współfinansuje Unia Europejska.

79. rocznica oswobodzenia KL Stutthof

W dniu 9 maja odbyły się obchody 79. rocznicy oswobodzenia KL Stutthof.

W obchodach udział wzięli m. in. Maria Kowalska, Helena Majkowska, Jan Brodziński – byli więźniowie obozu, a także Rafał Miastowski, burmistrz Dzielnicy Mokotów m. st. Warszawy jako członek Rady Muzeum przy Muzeum Stutthof w Sztutowie.

1816

Obiekty Sportowe

SGGW

Zapraszają

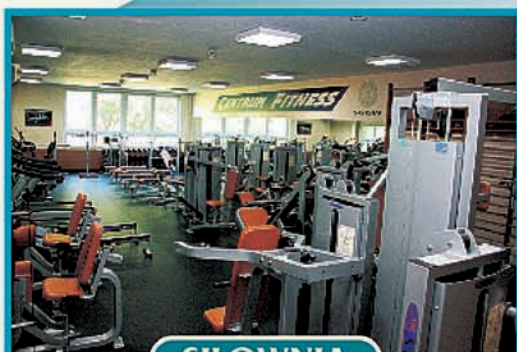
HALE

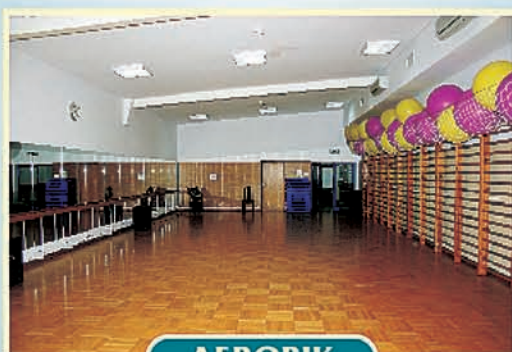
ATRAKCJE WODNE

PŁYWALNIA

SIŁOWNIA

AEROBIK

KORT ZEWNETRZNY

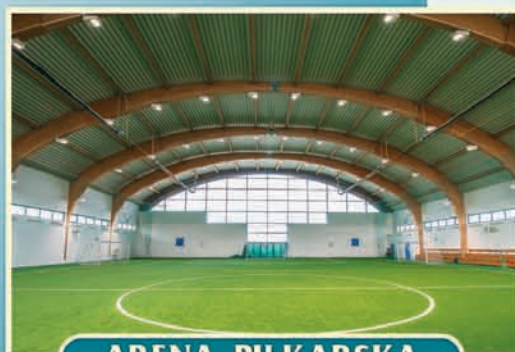

GABINET MASAŻU

SOLARIUM

SAUNA

ARENA PIŁKARSKA

Informacja oraz rezerwacja

☎ 22 593 12 83, 22 593 12 81 ☎ fax.: 22 847 17 82

Obiekty są czynne:

od poniedziałku do niedzieli w godz. 6.45-22.45
(ostatnie wejście na pływalnię 21.30)

Odwołuj wizytę, nie blokuj terminu

W zeszłym roku w miejskich przychodniach i szpitalach pacjenci nie zjawili się na ponad 235 tys. wizyt. Z tego powodu wydłużają się kolejki do lekarzy, w tym również do lekarzy specjalistów. Wystarczy wcześniej skontaktować się z placówką medyczną i odwołać wizytę. Im szybciej to zrobimy, tym większa szansa, że z wolnego terminu skorzysta inna potrzebująca osoba.

Niestawianie się pacjentów na umówione wizyty lekarskie to zjawisko ogólnopolskie. Problem dotyczy również miejskich podmiotów leczniczych. Chodzi zarówno o wizyty u lekarzy pierwszego kontaktu, jak również o konsultacje specjalistyczne, na które wymagane jest wcześniejsze skierowanie, czy rehabilitacje. Czas oczekiwania na wizyty wydłużył się również z powodu pandemii koronawirusa, która znacząco pogłębiła zjawisko tzw. długu zdrowotnego. Z powodu odwołanych w tym czasie konsultacji oraz planowych zabiegów i operacji, wiele osób nie miało możliwości lub zrezygnowało z leczenia.

– W ubiegłym roku, w 9 miejskich szpitalach i sieci przychodni, nie odbyło się ponad 235 tys. wizyt. To oznacza, że średnio każdego dnia pacjen-

ci nie zjawili się na ponad 640 umówionych konsultacjach. Dlatego, aby uświadomić mieszkańcom i mieszkankom Warszawy, że z tych terminów mogła skorzystać inna osoba potrzebująca pomocy lekarza, kontynuujemy naszą miejską akcję „Nie rób drugiemu, co Tobie nie miłe” – komentuje Renata Kaznowska, zastępczyni prezydenta m.st. Warszawy, odpowiedzialna m.in. za miejską politykę zdrowotną.

– Systematycznie wprowadzamy w naszych podmiotach rozwiązania, które ułatwiają wcześniejsze odwołanie wizyty. W tym celu dzwonimy do pacjentów, wysyłamy SMS-y przypominające o terminie konsultacji, udostępniamy również możliwość całodobowego odwołania wizyty za pośrednictwem portali pacjenta i dedykowanych adresów e-mail. Dzięki temu widzimy, że licznik nieodwołanych wizyt maleje, ale nadal jest to problem – dodaje wiceprezydentka.

Dla przypomnienia, w 2022 roku w miejskich placówkach medycznych nie odbyło się niemal 330 tys. wizyt, a to oznacza, że ubiegłoroczna kampania przyniosła spadek nieodwołanych wizyt o ponad 90 tysięcy. Jednak ponad 235 tys. nieodwołanych w 2023 r. wizyt to wciąż bardzo duża liczba. Dlatego ODWOŁUJ NIE BLOKUJ. MB

Poród bez bólu w miejskich szpitalach

Z myślą o komfortcie, i w trosce o pacjentki, wszystkie miejskie szpitale ginekologiczno-położnicze oraz szpitale z oddziałami ginekologiczno-położniczymi zapewniają możliwość otrzymania znieczulenia podczas porodu. Najwyższy odsetek znieczuleń w celu łagodzenia bólu porodowego wykonuje Szpital Bielański.

W styczniu br. Naczelna Rada Lekarska wystosowała do premiera apel o „podejście kompleksowych działań organizacyjnych, finansowych i prawnych, które pozwolą zwiększyć dostępność do znieczulenia w czasie porodu”.

Rada wróciła uwagę, że w porównaniu z innymi krajami europejskimi, od wielu lat w Polsce utrzymuje się znaczny odsetek porodów wykonywanych metodą cięcia cesarskiego. Członkowie NRL wskazują, że przyczyną tej sytuacji, może być obawa kobiet przed bólem w czasie porodu naturalnego. Problemem dostępności do znieczu-

lenia w czasie porodu zajęł się Rzecznik Praw Obywatelskich ponieważ w niektórych szpitalach w Polsce w ubiegłym roku nie wykonano ani jednego znieczulenia.

Jak podkreśla Renata Kaznowska, zastępczyni prezydenta m.st. Warszawy odpowiedzialna m.in. za miejską politykę zdrowotną, wszystkie miejskie szpitale ginekologiczno-położnicze i szpitale z oddziałami ginekologiczno-położniczymi, znajdują się w czołówce placówek z najwyższym odsetkiem znieczuleń wykonywanych podczas porodów.

– W 2023 roku w naszych szpitalach niemal 1/3 rodzących kobiet otrzymała znieczulenie łagodzące ból. Najwyższy odsetek znieczuleń porodowych wykonano w Szpitalu Bielańskim – niemal 80 proc., oraz kolejno w: Warszawskim Instytucie Zdrowia Kobiet (blisko 72 proc.) i Szpitalu św. Zofii przy ul. Żelaznej, Szpitalu Praskim, Szpitalu św. Rodziny i Warszawskim Szpitalu Południowym – wylicza wiceprezydentka.

Szczegółowe informacje dotyczące liczby znieczuleń podczas porodów wykonanych w 2023 roku (z wyłączeniem cesarskich cięć) można znaleźć na stronie Narodowego Funduszu Zdrowia.

Stolica ma jedyny w Polsce, tak rozbudowany system ochrony zdrowia, które miasto zapewnia mieszkańcom i mieszkankom – to ponad 120 przychodni oraz 10 szpitali, z których 2 to szpitale ginekologiczno-położnicze, a 4 posiadają oddziały ginekologiczno-położnicze. Co ważne, w 2023 roku, 3 z miejskich szpitali (Szpital Południowy, Praski i św. Zofii) znalazły się w dziesiątce najlepszych w kraju w rankingu przygotowanym przez Fundację „Rodzic po Ludzku”. Zestawienie oparte jest na wynikach ankiet wypełnianych przez kobiety po porodzie.

Z myślą o kobietach, Warszawa finansuje również program leczenia niepłodności metodą in vitro, dzięki któremu do tej pory przyszło na świat już ponad 2400 dzieci oraz bezpłatne szkoły rodzenia, czyli zajęcia edukacyjne nt. przebiegu ciąży, porodu i opieki nad noworodkiem. Każdego roku z miejskiego programu może skorzystać ok. 10,5 tys. warszawianek, które spodziewają się dziecka. Na trwającą edycję, realizowaną w latach 2023-2025, Warszawa przeznaczyła niemal 16 mln zł.

W trosce o zdrowie wszystkich mieszkanki, w 2023 r. miasto zainaugurowało działalność Warszawskiego Instytutu Zdrowia Kobiet (WIZK) z siedzibą przy ul. Inflanckiej. To placówka, która gwarantuje kompleksową diagnostykę i opiekę ginekologiczną kobietom w każdym wieku – od juniorki do seniorki.

Zagraj w grę i zmień klimat na lepsze

Jak poprawić jakość powietrza, obniżyć temperaturę latem czy przechwyć wodę opadającą na swoim osiedlu? Odpowiedzi można znaleźć w darmowej grze „Osiedle z klimatem”, stworzonej w projekcie Co-Adapt. Warszawa zachęca mieszkańców nie tylko do wirtualnego testowania rozwiązań, ale też wdrażania ich w praktyce.

Ta gra działa w realu

Poważne gry są stosowane coraz częściej, by pomóc w podejmowaniu istotnych decyzji. Taką rolę pełni też „Osiedle z klimatem”. To gra, którą zaprojektowano, by najlepiej dostosować miejsca zamieszkania do zmiany klimatu. Pozwala ona na wybór spośród 40 rozwiązań, np. ogrodów deszczowych, niecek chłonnych, pnączy, drzew czy łąk kwietnych. Specjalne algorytmy pozwalają sprawdzić, czy dzięki nim obniżyła się temperatura powietrza i poprawiła jego jakość, a jednocześnie weryfikują czy autorskie propozycje graczy będą sprzyjały klimatowi. Konkretnie rozwiązania można potem zastosować w rzeczywistości, np. na swoim osiedlu. Grę można pobrać za darmo na stronie www.osiedlezklimatem.pl.

Działaj lokalnie, zmieniaj globalnie

Grę „Osiedle z klimatem” – we współpracy z ekspertami warszawskich uczelni, lokalnymi liderami, a nawet partyzantami

ogrodniczymi – przetestowali mieszkańcy pięciu warszawskich osiedli:

- na Woli – osiedle przy ul. Twardej
- na Mokotowie – Stegny przy ul. Barcelońskiej
- na Pradze Północ – osiedle przy ul. Michałowskiej i ul. Łochowskiej
- na Mokotowie – osiedle przy ul. M. Gandhiego
- na Ursynowie – osiedle przy ul. Kłobuckiej

– Warszawa realizuje wiele działań, które mają łagodzić skutki zmian klimatycznych. Miasto chętnie wspiera też podobne zewnętrzne inicjatywy. To właśnie dzięki współpracy samorządu, sektora prywatnego i nauki, a także samych mieszkańców polityka klimatyczna może być realizowana znacznie skuteczniej. Stąd nasze zaangażowanie w projekt Co-Adapt – mówi Marcin Grądzki, dyrektor Biu-

ra Ochrony Powietrza i Polityki Klimatycznej.

O tym, że rozwiązania zaproponowane w grze sprawdzają się w praktyce, dowodzą przykłady z innych regionów świata. Można się o tym przekonać, zwiedzając wystawę z fotografiami budynków i osiedli, na których zastosowano proklimatyczne rozwiązania w obszarze adaptacji do zmian klimatu. Ekspozycja dostępna jest do 12 maja br. w Warszawskim Pawilonie Architektury ZODIAK na poziomie -1.

O projekcie

Projekt Co-Adapt – „Działania społeczności lokalnych na rzecz adaptacji do zmiany klimatu” – korzysta z dofinansowania tzw. Grantów Norweskich (Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2014-2021 Program „Badania stosowane”).

Z polskiej strony operatorem projektu jest Narodowe Centrum Badań i Rozwoju. Polskich partnerów reprezentują naukowcy z czołowych warszawskich uczelni i instytucji naukowych: Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego, Uniwersytetu Warszawskiego, Politechniki Warszawskiej oraz Instytutu Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania Polskiej Akademii Nauk. Warszawa została zaproszona do projektu Co-Adapt jako partner niefinansowy. Współpracę ze strony miasta koordynuje Biuro Ochrony Powietrza i Polityki Klimatycznej Urzędu m.st. Warszawy. JL

Dzielnica Wisła w plebiscycie Cuda Polski

Ruszył plebiscyt „Cuda Polski 2024” National Geographic Traveler. Przez cztery tygodnie użytkownicy z całego kraju będą głosować na najbardziej atrakcyjne, zaskakujące i warte odwiedzenia miejsca w różnych regionach.

Po zebraniu rekomendacji nadesłanych z regionów redakcja National Geographic Traveler dokonała oficjalnych nominacji. Wyłoniono 48 kandydatów do tytułu „Cuda Polski 2024”. Na liście znalazły się obiekty, szlaki, punkty widokowe, miejsca naturalne, ale też całe dzielnice czy ogrody. Często to miejsca nieoczywiste, poza utartymi szlakami, niedawno odnowione lub niedawno dostrzeżone. W województwie mazowieckim nominowane zostało Wzgórze Tumskie w Płocku, Nadbużańska Kraina Spokoju i Dzielnica Wisła w Warszawie.

– Dzielnica Wisła to najpiękniejsza, nieformalna dzielnica Warszawy. Przestrzeń otwarta dla wszystkich, pełna radości, kultury, sportu i relaksu, łącząca miasto z naturą. Jesteśmy przekonani, że nominacja w plebiscycie to nie tylko prestiż i forma docenienia pracy, jaką miasto wkłada w warszawski odcinek Wisły, ale przede wszystkim motywacja do dalszego odkrywania rzeki. Gorąco zachęcam do głosowania. Osobiście najbardziej liczę na uznanie dla Dzielnicy Wisła, najpopularniejszego miejsca w Warszawie, w sezonie letnim. Wybierzmy wspólnie kolejne polskie cuda i znajdziemy chwilę na docenienie piękna, które mamy na wyciągnięcie ręki – mówi Jan Piotrowski, pełnomocnik prezydenta m.st. Warszawy ds. Wisły.

Głosowanie na stronie www.national-geographic.pl potrwa do 5 czerwca. A 10 czerwca poznamy 16 nowych Cudów Polski 2024 roku. Po jednym w każdym województwie.

Wisła to ostatnia duża naturalna rzeka w Europie. Prawy brzeg zachował swój unikatowy charak-

ter i jest siedliskiem dla wielu gatunków ptaków. Tutaj rozpościerają się piaszczyste plaże, uznane przez National Geographic za jedne z najpiękniejszych miejskich plaż na świecie, tędy też biegnie ścieżka przyrodnicza idealna na wyprawy rowerowe. W tym roku oba brzegi rzeki połączył nowy most pieszo-rowerowy.

Ścieżki rekreacyjne i przyrodnicze na obu brzegach prowadzą przez chronione obszary przyrody objęte programem Natura 2000. Nad Wisłą żyje ponad 150 gatunków ptaków, a w samej rzece ponad 30 gatunków ryb. Większość z nich objęta jest ochroną. Na co dzień warszawiaczy mogą również spotkać tam zwierzęta, takie jak raki, bobry czy wydry. Warszawski odcinek Wisły stanowi naturalny korytarz napowietrzający i migracyjny dla zwierząt. Wzdłuż utwardzonych leśnych duktów możemy dojechać do sześciu miejskich plaż – Tarchomin, Zoliborz Rusałka, Poniatówka, Saska i Romantyczna. MB

Warszawa (za)świeci przykładem

Warszawskie ulice oświetla już niemal 50. tys. nowoczesnych, LED-owych – i zaprojektowanych specjalnie dla stolicy – opraw SAVA. Nie tylko pozwalają one oszczędzić energię elektryczną, ale wpływają również – razem z inwestycjami w infrastrukturę drogową – na poprawę bezpieczeństwa m.in. na przejściach dla pieszych. Efektem takich inwestycji jest spadająca liczba wypadków na stołecznych drogach i ich ofiar.

– Do tej pory wymieniliśmy już niemal 50 tys. opraw. Doświatiliśmy 2 tys. przejść w całym mieście i poprawiliśmy infrastrukturę pod kątem bezpieczeństwa w 500 lokalizacjach. W efekcie w 2023 roku na warszawskich ulicach było najmniej ofiar wypadków drogowych odkad zbierane są takie dane, czyli od 1983 r. – wyjaśnia prezydent Rafał Trzaskowski.

Warszawa kontynuuje największy w Polsce projekt wymiany opraw oświetleniowych od 2020 roku – instalując na ulicach LED-owe oprawy SAVA. Urządzeń o tym modelu jest w stolicy już dokładnie 47,7 tys., a wszystkich opraw LED ponad 76 tys. Oznacza to, że wymieniona została już prawie co druga oprawa w mieście – warszawskie oświetlenie to olbrzymia infrastruktura, na którą składa się aż 122 tys. opraw i niemal tyle samo słupów latarni ulicznych, oświetlających ponad 3 tys. km dróg.

W skali każdego roku SAVY pozwalają oszczędzić nawet do dwóch trzecich prądu w porównaniu ze starymi oprawami, które zastąpiły. Już teraz przynosi to rocznie blisko 36 mln złotych oszczędności przy jednoczesnej dużej jakości oświetlenia. Ich światło jest nie tylko jaśniejsze, ale również bardziej skupione, czyli skierowane w dół. Dzięki temu znacznie zmniejsza się zjawisko tzw. zanieczyszczenia światłem. Co więcej, dzięki nowym oprawom Warszawa jest w stanie znacznie zredukować emisję dwutlenku węgla. Działających dziś niemal 50 tys. opraw SAVA emitują każdego roku do atmosfery o blisko 23 tony mniej CO₂ – „wykonuje pracę” odpowiadającą ponad 3 dużych mln drzew, czyli 1/3 wszystkich rosnących faktycznie w stolicy.

Inteligentny system sterowania oświetleniem

W najbliższych kilkunastu miesiącach stołeczny Zarząd Dróg Miejskich wymieni pozostałe kilkadziesiąt tysięcy opraw na gminnych ulicach. To również będzie LED-owe światło. Dzięki temu Warszawa zużyje o kolejnych kilkadziesiąt megawatogodzin energii mniej w ciągu roku. Docelowo samych SAV będzie około 80 tysięcy, a niemalże wszystkie oprawy w stolicy będą energooszczędne.

– Warszawa świeci przykładem. I to dośłownie! Nasz program wymiany oświetlenia na energooszczędne oprawy SAVA może być wzorem dla innych

miast – nie tylko w Polsce, ale także w całej Europie. Nowe oprawy nie tylko przynoszą nam wielomilionowe oszczędności w skali roku, ale przede wszystkim zwiększają bezpieczeństwo na drogach – mówi Rafał Trzaskowski. – Ale to nie wszystko. Robimy krok w kierunku jeszcze większej oszczędności energii. Ogłosiliśmy przetarg na system zdalnej kontroli warszawskich latarni. Ten system ma umożliwić wczesne wykrywanie awarii, monitorowanie zużycia energii czy sterowanie natężeniem światła – dodaje prezydent Warszawy.

W ramach wdrażania nowoczesnego systemu sterowania oświetleniem większość opraw zostanie wyposażona w specjalny kontroler – informujący o ich pracy i pozwalający na zaawansowane zdalne sterowanie. Dzięki temu możliwe będzie nie tylko szybkie wykrywanie awarii, ale również ich przewidywanie. Poprawi to bezpieczeństwo i wpłynie na obniżenie kosztów utrzymania. System pozwoli również na dobranie jak najlepszych parametrów oświetlenia na ulicach, chodnikach i drogach dla rowerów. W oparciu o nowe urządzenia w dalszej perspektywie możliwa jest rozbudowa innych istniejących systemów i usług (np. pomiary ruchu czy monitoring zajętości miejsc parkingowych) oraz wdrożenie zupełnie nowych. Kontroler pozwoli bowiem na zasilanie latarni prądem przez całą dobę. Obecnie prąd jest w nich tylko po zmroku i oznacza automatyczne włączenie oświetlenia.

Ładowarki w latarniach

ZDM planuje ponadto wdrożenie oświetlenia adaptacyjnego, tj. włączania, wyłączania czy redukcji poziomu oświetlenia w zależności np. od warunków atmosferycznych czy natężenia ruchu. To pozwoli jeszcze bardziej ograniczyć koszty zużycia energii elektrycznej.

– Jest również szansa, że w przyszłości w pobliżu latarni znajdą się punkty ładowania dla rowerów miejskich i hulajnóg – mówi Łukasz Puchalski, dyrektor Zarządu Dróg Miejskich m. st. Warszawy.

Włączenie napięcia przez całą dobę w słupach oświetleniowych może też zasilić urządze-

nia i przesył danych na potrzeby dynamicznej informacji pasażerskiej w autobusach i tramwajach. – Nie wykluczamy, że w przyszłości infrastruktura oświetleniowa może zostać wykorzystana np. jako rdzeń miejskiej sieci 5G, czyli szybkiej magistrali bezpiecznej wymiany danych dla potrzeb zarządzania infrastrukturą miejską – dodaje Łukasz Puchalski.

Blisko „wizji zero”

Wypadki na przejściach dla pieszych to ogromny problem miast. A takie inwestycje, jak wymiana oświetlenia ulicznego wpływają na poprawę bezpieczeństwa mieszkańek i mieszkańców Warszawy, w tym pieszych i użytkowników dróg rowerowych, ale również kierowców. – Dlatego postanowiliśmy poprawić sytuację. Zrobiliśmy audyt ponad 4 tys. przejść dla pieszych. Postawiliśmy sobie najbardziej ambitny cel – „wizję zero”. Dążymy do tego, aby w naszym mieście nie dochodziło do śmiertelnych wypadków na drogach, drogach rowerowych i chodnikach – wyjaśnia Rafał Trzaskowski.

Służy temu wyznaczanie nowych przejść dla pieszych na podstawie wyników audytu oraz modernizacja i doświetlanie istniejących. W latach 2018-2023

doświetlone zostało w Warszawie 2 tys. przejść. Poprawiono również infrastrukturę – pod kątem bezpieczeństwa – w 500 lokalizacjach (ażyle dla pieszych, wyniesienia, progi zwalniające, poprawa widoczności).

To sprawiło, że w 2023 roku na warszawskich ulicach było najmniej ofiar wypadków drogowych (29 osób), odkad zbierane są takie dane, czyli od 1983 r. (dla porównania – w 1990 roku było to 314 ofiar). W ciągu 6 lat liczba wypadków spadła aż o 44 proc. Dziś stolica ma trzykrotnie niższe wskaźniki wypadków w przeliczeniu na milion mieszkańców niż średnia krajowa i niemal dwukrotnie niższe niż średnia dla UE.

Piesi jeszcze kilka lat temu stanowili w Warszawie większość z poszkodowanych – dziś jest to co trzecia osoba. Po raz pierwszy również liczba pieszych zabitych na stołecznych ulicach jest bliższa jednocyfrowej (11 ofiar).

W Warszawie praktycznie nie ma już powtarzających się śmiertelnych wypadków drogowych, a coraz większa liczba tragicznych wypadków to zdarzenia nietypowe. Nie ma już w stolicy „czarnych punktów”, choć na początku XXI wieku gazety drukowały listy miejsc, w których w ciągu jednego roku notowano po kilkanaście wypadków.

Stolica bezpieczeństwa

Inwestycje w doświetlenie ulic, parków oraz infrastrukturę drogową, ale również konsekwentna polityka miasta: rozbudowa monitoringu, w tym monitoringu mobilnego, zwiększenia nakładów na Straż Miejską, a także działań prewencyjnych w miejscach trudnych sprawia, że Warszawa jest miastem bezpiecznym – prawdziwą stolicą bezpieczeństwa.

Pokazują to zarówno badania mieszkańców przeprowadzone przez Um st. Warszawy – 92 proc. zdecydowanie i raczej zgadza się ze stwierdzeniem, że najbliższa okolica miejsca zamieszkania jest bezpieczna i spokojna – jak i badania Komisji Europejskiej.

W raporcie „Jakość życia w miastach europejskich” z roku 2023 Warszawa jest na pierwszym miejscu wśród dużych stolic europejskich i w pierwszej dziesiątce wszystkich europejskich stolic, których mieszkańcy czują się bezpiecznie spacerując samemu po ulicy w nocy. Twierdzi tak 77 proc. badanych w Warszawie. W Madrycie jest to odpowiednio 68 proc., w Paryżu 65 proc., w Berlinie i Londynie 58 proc. Warszawę wyprzedzają jedynie małe stolice takie jak m.in. Kopenhaga, Oslo, Helsinki.

zdm.waw.pl

235 lat temu człowiek poleciał balonem nad stolicą!

Dokładnie 10 maja 1789 roku, odbył się niezwykły lot balonem, który wystartował z Ogrodu Saskiego w Warszawie. Wydarzenie to miało miejsce w obecności króla Polski, Stanisława Augusta Poniatowskiego, około godziny 13:00.

Pilotem balonu był Francuz Jean Pierre Blanchard, który według różnych źródeł, osiągnął znaczną wysokość. Historycy nie są zgodni co do dokładnych danych – niektóre źródła mówią o 2 kilometrach, inne zaś sugerują, że mógł wzniesie się aż na wysokość 3,5 kilometra. Pomimo różnic w relacjach, jedno jest pewne: lot zakończył się sukcesem!

Początki awiacji pod polskim niebem

10 maja 1789 roku Warszawa stała się świadkiem jednego z najbardziej spektakularnych wydarzeń w swojej historii – pierwszego lotu balonem, który miał miejsce w stolicy Polski. To wydarzenie nie tylko przyciągnęło uwagę mieszkańców miasta, ale również zapisało się złotymi zgłoskami w annałach polskiej awiacji i nauki. Start balonu miał miejsce krótko po godzinie 13:00, kiedy to tłumy warszawiaków zgroma-

dziły się, aby zobaczyć, jak człowiek wznieci się w powietrze, co do tej pory było domeną ptaków.

Pierwszy lot balonem w Warszawie był nie tylko demonstracją technologiczną, ale też symbolem oświeceniowego ducha epoki, który charakteryzował się ciekawością świata, dążeniem do poznania nieznanego i przekraczania granic możliwości ludzkich. Stanisław August Poniatowski, będący mecenasem sztuk i nauki, bardzo interesował się nowymi odkryciami i wynalazkami, co również przyczyniło się do zorganizowania tego lotu w Polsce. Król chciał, aby Polska była na froncie naukowych i technologicznych innowacji, a balon, jako nowość techniczna, idealnie wpisując się w te aspiracje.

Sensacja na warszawskiej ulicy

Wydarzenie to miało również duże znaczenie społeczne i kulturowe. Dla wielu mieszkańców Warszawy był to pierwszy w życiu kontakt z technologią lotniczą, co odnotowały wspomnienia ówczesnych warszawiaków. Lot balonem rozpał wyobraźnię i inspirował do rozmyślań o przyszłości, w której ludzie mogliby swobodnie przemierzać niebo.

Po udanym locie balon i jego pilot stali się bohaterami dnia, a wydarzenie to było szeroko komentowane i opisywane nie tylko w lokalnej, ale i w europejskiej prasie, co świadczy o międzynarodowym rezonansie tego osiągnięcia. Zainspirowany lotem wynalazcy Adam Naruszewicz napisał nawet wiersz „Balon”, w którym nawiązywał do lotu balonem, opisując dramatyczną już wówczas sytuację Polski:

*Wszystko zwyciężysz, łódko szlachetna,
Na ciosy przeciwne twarda;
Statek twój sława wieczeni świetna
Chlubniej niż podróż Blancharda.*

Dalsze losy baloniarza

Był to pierwszy udany lot balonem załogowym w Polsce, choć warto wspomnieć, że bezzałogowe balony Polacy wypuszczali już wcześniej trzy razy: w Krakowie, Warszawie i we Lwowie.

Jean-Pierre Blanchard, uznawany za pioniera lotnictwa i baloniarstwa, poświęcił znaczną część swojego życia na promowanie lotów balonem zarówno w Europie, jak i w Ameryce. Jego pasja i zaangażowanie w rozwój tej formy transportu były niezachwiane.

Jedno z najbardziej znaczących osiągnięć Blancharda miało miejsce w styczniu 1793 roku, kiedy to przeprowadził swoją pierwszą przeprawę balonem w Ameryce. Wydarzenie cieszyło się ogromnym zainteresowaniem; wśród obserwatorów znalazł się sam prezydent Stanów Zjednoczonych, Jerzy Waszyngton.

Co więcej, jego lot przyciągnął aż czterech późniejszych prezydentów: Johna Adamsa, Thomasa Jeffersona, Jamesa Madisonsa i Jamesa Monroea. Zmarł 7 marca 1809 roku w Paryżu, kończąc życie w wieku 56 lat jako szanowany i ceniony za swoje dokonania pionier baloniarstwa.

Piotr Celej
Fot. wikipedia

Wojtek Dąbrowski

EUROWIZJA 2024

*Jak co roku o tej porze w telewizji
Transmitują z Malmo finał Eurowizji.
Muszę przyznać, że koncerty z każdym rokiem,
Są dla takich jak ja coraz większym szokiem.*

*Najwyraźniej gust mam nieco przestarzały,
Dawniej mi się te przeboje podobały,
Lubię w ucho wpadającą mić piosenkę,
Dziś nie umiem się zachwycić żadnym Zenkiem.*

*Polska woli, widać jest tendencja taka,
Wysłać Górnika lub Ich Troje albo Szpaka.
Nasza Luna była już na dobrej drodze,
Lecz odpadła. Jakże się zawiodłem srodze.*

*Głos niezwykły, niebanalna jej uroda,
Tyle starań i nic z tego! Jaka szkoda!
Teraz dobry głos i talent się nie liczy.
Masz szokować czymś niezwykłym, tajemniczym.*

*Jeśli będziesz démodé, to efekt marny,
Żeby wygrać, trzeba twórcą być binarnym.
Idź na całość! Musisz radzić sobie z tremą.
A zwyciężysz, tak jak teraz Szwajcar Nemo!*

*Ja przez lata powieślałem stare błędy,
A dziś trzeba wcielać w życie nowe trendy.
Lubię retro, cenię klasę i styl Fogga,
Ale teraz dobrze wiem: Nie tędy droga!*

*Idź z postępem. Jeśli wygrać chcesz w rankingu,
Nie zakładaj żadnych fraków i smokingów!
To przeżytek! Żaden krawat, żadna muszka!
Miej fryzurę, jakbyś wstał dopiero z łóżka.*

*W przyszłym roku sam o sukces się pokuszę.
Zobaczycie! Zaszokuje was staruszek!
Jeśli chcesz przychylność mieć X Muzy,
Załóż szpilki, kolorowe włoż rajtuzy.*

Ps.

*I koniecznie niech wystaje coś z rozporka.
Pewny finał w Eurowizji!
Albo w Tworkach.*

© MKWD (Muzyczny Kabaret Wojtka Dąbrowskiego)

MKWD zaprasza na kolejne spotkanie autorskie (33) w poniedziałek 20 maja o godz. 18 w restauracji Winowajcy Roku (Ursynów, ul. Romera 4b, w Parku obok tężni).

W prawo czyli w lewo

Komu potrzebna kultura

W jednym z ostatnich numerów pisałem o swoich refleksjach na temat kultury. Jest ona dla mnie obszarem niezwykle ważnym, bo sam jestem artystą zrzeszonym w Związku Polskich Artystów Plastyków. Staram się do wielkich zasobów kultury dołożyć swoją własną cegiełkę. Sledzę to, co się dzieje w sztukach wizualnych, jak również w pozostałych twórczych dziedzinach.

Z mojego punktu widzenia kultura jest ważna, bo pozwala na wymianę myśli i poglądów, ale dostarcza bodźców estetycznych. Spełnia też różnorodne funkcje społeczne. Ktoś może zapytać: po co komu kultura? Przecież można żyć bez niej. Po co nam teatry, galerie sztuki, muzea czy kino, do których większość z nas i tak rzadko zagląda? Haha, hahaha! Jeśli tak, to proszę sobie wyobrazić życie bez kultury zarówno materialnej, jak i tej niematerialnej. Dla ułatwienia przypominam, że pod terminem „kultura materialna” kryje się wszystko to, co wytworzyli ludzie, co służy do życia i do utrzymania gatunku. Obejmuje ona działania człowieka, począwszy od produkcji sprzętów, urządzeń i innych przedmiotów – do wszelkich działań pozwalających nam zdobywać pokarm, mieszkać, wypoczywać po pracy, przemieszczać się etc. Oprócz tego istnieje jeszcze kultura niematerialna, zwana inaczej duchową. Można wymienić całą listę innych bardziej wyspecjalizowanych określeń dla poszczególnych rodzajów kultury. Tak więc pytanie „Po co komu kultura?” jest pytaniem retorycznym. Z kulturą obcujemy na co dzień, czy tego chcemy, czy nie. Nawet wtedy, jeśli sobie tego nie uświadamiamy. Inaczej mówiąc, nie można żyć bez kultury i kropka.

W poprzednim felietonie nawiązałem do kulturowego boomu w latach 60. i 70. ubiegłego wieku. Wspomniałem, jak wyglądała ówczesna tzw. szeroko rozumiana kultura i co ją wyróżniało na tle innych okresów. Był to czas buntu pokoleniowego cieszącego się wielkim poparciem w środowiskach uczelnianych i wśród ludzi młodych. Popularne były ruchy hippisowskie, komuny skupiające osoby pragnące wyzwolić się od norm obyczajowych i społecznych. Dlaczego mówiąc o kulturze, przywołuję tak stare dzieje? Przywołałem te czasy, żeby skonfrontować je z tym, co mamy teraz. Inaczej mówiąc pokusiłem się o porównanie tych nieodległych w czasie, ale dość różnych pokoleń – wspomnianego już pokolenia lat 60. i 70. oraz współczesnej młodzieży.

„Z mojego punktu widzenia kultura jest ważna, bo pozwala nie tylko na wymianę myśli i poglądów, ale dostarcza bodźców estetycznych. Spełnia też różnorodne funkcje społeczne”

W mojej ocenie to obecne wydaje się nieco bezbarwne. Taka ocena nie wynika bynajmniej z nostalgii za tym, co było, ale z obiektywnego, o ile to możliwe, zestawienia faktów. Wystarczy położyć na jednej szali to, czego w kulturze dokonali nasi antenanci, a na drugiej dokonania dzisiejszego młodego pokolenia. Oczywiście, zastrzegając, że odrzucamy wszelkie nielegalne używki. No i co? Jak wypadają do porównania? Odpowiedź jest dość oczywista: dzisiejsza młodzież nie dokonała niczego, co warto byłoby odnotować. W każdym razie w kulturze. Pomińmy nieliczne wyjątki, bo one tylko rozmywiają obraz zamiast go wyostriżyć.

Otóż nie tylko historia lubi się powtarzać. W kulturze jest podobnie. Mamy i dziś coś w rodzaju buntu młodych. Niektórzy jego przedstawiciele, zwani „ostatnim pokoleniem”, oblewają pomniki albo hamują ruch uliczny, próbując zwrócić uwagę m. in. na problemy dotyczące planety itp. Przeskoczyłem od kultury do demonstrowania poglądów w miejscach publicznych, ale jedno z drugim wiąże się i chcę zwrócić na to uwagę. Otóż owe protesty nijak nie przekładają się na rzeczy, które będziemy wspominać po latach. Po prostu przemijają niezauważone, jeśli nie nagłośnią tego media.

Okolice lat 60. i 70 było twórcze. Mimo że jego główne idee upadły i większość z nich została zweryfikowana brutalnie przez życie, to jednak pozostawiły po sobie trwałą schedę. Wystarczy przypomnieć sobie festiwal muzyczny The Woodstock Music and Art Fair, zorganizowany 15-18 sierpnia 1969 w Bethel w stanie Nowy Jork. Co prawda, hasła głoszone podczas festiwalu – Peace, Love and Happiness (pol. pokój, miłość i szczęście) – wydają się nieco naiwne, ale nie można im odmówić, że były głoszone szczerze przez uczestników. To jednak samo wydarzenie, jakim było to kultowe już zderzenie poglądów i różnorodnej muzyki, przyciągnęło ponad 400 tys. uczestników, co sprawia, że był to jeden z największych zlotów młodzieżowych końca lat 60. ubiegłego wieku. Muzyczny Magazyn „Rolling Stone” uznał festiwal za jedno z 50 wydarzeń, które wpłynęły na historię rock and rolla. Dokonania tamtego pokolenia to nie tylko wielki festiwal, który w roku w 2017 wpisano na listę National Register of Historic Places, ale szereg dokonania, które zapisały się trwale w kulturze.

Nie widzę niczego podobnego po stronie współczesnego pokolenia młodych. Można się zastanawiać nad przyczynami, dlaczego tak się dzieje. Można pocieszać się, że nie jest tak źle albo zaprzeczać i przekonywać, że jest inaczej. No cóż, każdy może mieć własny pogląd na tę sprawę.

Mirosław Miroński

Gadka Tadka

Czym grozi wtórny analfabetyzm...

Tadeusz Porębski

W drodze ewolucji oraz technologicznej rewolucji staliśmy się społeczeństwem cyfrowym. Każda rewolucja ma swoje dobre, ale także złe strony. Postęp technologiczny na nienotowaną w historii ludzkości skalę przyniósł ze sobą m. in. dwie plagi – analfabetyzm wtórny oraz funkcjonalny i coś, co może w ogóle zaburzyć funkcjonowanie społeczeństwa na naszej planecie – sztuczną inteligencję. Użyta w niewłaściwym celu stanowić będzie straszną broń człowieka przeciwko człowiekowi. Analfabetyzm wtórny to zanik umiejętności pisania i czytania u osób, które je kiedyś posiadały. Natomiast analfabetyzm funkcjonalny powoduje, że osoby nim dotknięte nie rozumieją tekstów pisanych. Owszem, potrafią połączyć litery w słowa i następnie w całe zdania, ale nie rozumieją ich przekazu. Osoby dotknięte analfabetyzmem funkcjonalnym mają kłopot ze zrozumieniem instrukcji obsługi, ulotek dołączanych do leków, nie potrafią też wypełnić prostych druków urzędowych i formularzy. Okazuje się, że wykształcenie i pozyskana wiedza nie idą w parze ze sprawnym myśleniem, kojarzeniem, czy pojmowaniem rzeczy oraz zjawisk. Dla wielu ludzi normalne jest, że fizyk może być analfabeta z zakresu historii, ten zaś może nie znać elementarnych zjawisk fizyki, dlatego starają się bagatelizować problem. Chyba niesłusznie, bo posiadacz dyplomu wyższej uczelni postrzegany był drzewiej w społeczeństwie za alfę i omegę pod każdym względem, a nawet arbitra dobrego smaku. Dzisiaj stał się kimś w pewnym stopniu ograniczonym.

Z badań przeprowadzonych przez PISA (Międzynarodowy Program Oceny Umiejętności Uczniów) i OECD (Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju) wynika, że co szósty polski magister jest analfabeta funkcjonalnym. Z badań wynika także, iż aż 40 proc. Polaków nie rozumie tego, co czyta. Kolejne 30 proc. rodaków rozumie kierowany do nich przekaz, ale w niewielkim stopniu. Kłopot z pisaniem i czytaniem to my mamy od dawien dawna, szczególnie na wschodzie kraju. Ludność w wieku siedmiu lat i więcej nieumiejąca pisać i czytać (bez wojska) stanowiła po odzyskaniu niepodległości w 1918 r. aż około 36 proc. populacji, z tym że na Wołyniu i Polesiu było to odpowiednio 47,8 i 48,4 proc., a w Śląskiem i Poznańskiem tylko 1,5 i 7,6 proc. Oznacza to, że pod zaborem pruskim edukacja stała na poziomie o niebo wyższym niż w zaborze rosyjskim. Wzorcem mogą być państwa, w których wiodącą religią jest protestantyzm. Warto wiedzieć, że po wojnie trzydziestoletniej (1618–1648) państwa protestanckie poszły niebywale do przodu (etos pracy, likwidacja analfabetyzmu, szacunek dla władzy, dyscyplina). Przez wieki tamtejszy Kościół luterański przyczynił się do rozwoju czytelnictwa. Coroczne przesłuchania wiernych przez pastorów ze znajomości Biblii i katechezy Lutra sprawiły, że w czasach kiedy w Europie wschodniej panował głęboki analfabetyzm, zamiast podpisu stawiano czytelny i smarkano w rękaw, szwedzki chłop umiał już czytać i pisać. Król Karol X Gustaw wydał znamieny edykt zobowiązujący pastorów do udzielania ślubów wyłącznie tym parom, które potrafią przeczytać dokument i podpisać się. W ten sposób, nie stosując przymusu szkolnego, Szwecja błyskawicznie pozbyła się analfabetyzmu.

Tak na marginesie. Może to dzięki szybkiemu sformowaniu w okresie średniowiecza własnej kultury, tradycji i obyczajów Skandynawowie do dzisiaj stanowią dla świata także wzorzec demokracji. I choć rok 2023 był niepomysłny dla demokracji, gdyż średni wynik światowy spadł do najniższego poziomu od rozpoczęcia indeksowania w 2006 r., to w pierwszej szóstce państw o tzw. demokracji pełnej nadal jest aż pięć państw skandynawskich. Ranking otwiera Norwegia z ogólnym wskaźnikiem 9,81 na 10 możliwych. Za Norwegią plasują się Nowa Zelandia (9,61), Islandia (9,45),

„Dzisiejsza technologia sprawia, że znajomość czytania i poprawnego pisania nie jest już konieczna, by dosyć sprawnie funkcjonować w społeczeństwie”

Szwecja (9,39), Finlandia (9,30) i Dania (9,28). Polska została zakwalifikowana do grupy państw o tzw. demokracji wadliwej i umieszczono nas dopiero na 41. miejscu rankingu (7,18). Wskaźnik demokracji (ang. Democracy Index) po raz pierwszy opracowano w 2006 r., a następnie aktualizowano corocznie. Indeks opracowywany jest przez Economist Intelligence Unit (jednostka badawcza związana z cieszącym się prestiżem, wydawanym od 1843 r. brytyjskim tygodnikiem The Economist) i bada stan demokracji w 167 krajach świata. Opiera się on na 60 wskaźnikach zgrupowanych w pięciu różnych kategoriach (proces wyborczy i pluralizm, swobody obywatelskie, funkcjonowanie administracji publicznej, partycypacja polityczna oraz kultura polityczna). Ranking za rok 2023 nie napawa optymizmem. Tylko mniej niż 8 proc. światowej populacji żyje w państwie pełnej demokracji, podczas gdy prawie 40 proc. cierpi pod rządami autorytarnymi – odsetek ten nasilił się w ostatnich latach.

Czy poziom demokracji w państwie ma wpływ na zdolność odczytywania przez obywateli takich państw komunikatów, które do nich trafiają? Nie wydaje mi się. W światopoglądowo ugruntowanych, zamożnych społeczeństwach problem analfabetyzmu co prawda nie występuje, ale wielu ludzi, choć potrafi pisać i czytać, nie rozumie komunikatów, które do nich trafiają i nie wie jak można wykorzystać je w praktyce. Ponadto znaczna część z nich nie radzi sobie z budowaniem wypowiedzi pisemnej. Pisze się bowiem coraz krótsze wiadomości i nie stosuje znaków diakrytycznych oraz interpunkcyjnych. Oczywiście, chodzi o komórki i krótkie wiadomości zwane SMS, czyli z angielskiego Short Message Service – krótka wiadomość tekstowa. Zdolność pisania i czytania jest uznawana za kluczową umiejętność dla ludzkości, jednak mimo postępu cywilizacyjnego, a może właśnie dzięki postępowi, systematycznie zwiększa się liczba osób dotkniętych analfabetyzmem funkcjonalnym i wtórnym. Skala analfabetyzmu wtórnego w Polsce powiększa się z roku na rok, co musi niepokoić. Wtórny analfabeta to osoba, która utraciła umiejętności czytania oraz pisania i zapomniła komponentów wiedzy elementarnej. Istnieje także pojęcie „wtórny analfabetyzm naukowy”. Co czyni z nas wtórnych analfabetów?

Okazuje się, że sprawcą jest... postęp. Dzisiejsza technologia sprawia, że znajomość czytania i poprawnego pisania nie jest już konieczna, by dosyć sprawnie funkcjonować w społeczeństwie. Nie musimy pisać listu, by skontaktować się z daną osobą, bądź z urzędem. Możemy zadzwonić lub połączyć się za pomocą komunikatora, często z przekazem wideo. Wyszukanie kontaktu lub informacji na smartfonie możliwe jest dzisiaj za pomocą polecenia głosowego. W efekcie coraz mniej czytamy i piszemy. Najwięcej informacji jest świata czerpiemy z Internetu, gdzie rządzą wiadomości obrazkowe oraz memy, na drugim miejscu jest telewizja. Kanały informacyjne tłoczą codziennie do głów widzów tak gigantyczną ilość informacji, często wzajemnie sobie zaprzeczających, że naprawdę trzeba mieć wysoko rozwiniętą świadomość indywidualną i społeczną, by nie pozwolić sobą manipulować. Wysoka świadomość społeczna pozwala bowiem poznać, co jest najlepsze lub najgorsze dla społeczeństwa, jak również zrozumieć siebie jako istotę społeczną połączoną ze społecznością.

Czy przywołane wyżej badania PISA można uznać za wiarygodne? Odpowiedź brzmi: tak. PISA to międzynarodowe badanie mające za cel uzyskanie porównywalnych danych o umiejętnościach uczniów w celu poprawy jakości nauczania i organizacji systemów edukacyjnych. Dotyczy uczniów, którzy ukończyli 15. rok życia. Badania wykazały zadziwiającą zależność. Otóż, analfabetyzm wtórny i funkcjonalny najdynamiczniej rozwijają się w krajach uznawanych za zamożne. Analfabetyzm, podobnie jak ubóstwo, może być dziedziczny. Dziecko już po przyjściu na świat nasłuchuje rodziców. Kiedy rodzice posługują się w domu tzw. małym językiem, popularnym w kręgach młodzieży, dziecko natychmiast go przyswaja. Jeśli dodatkowo czytanie dziecku bajek i książeczek sprawia rodzicom cierpienie, w świadomości młodego umysłu zakorzeniamy jako standard niski poziom umiejętności komunikacyjnych. Książki będą mu się kojarzyły z negatywnymi emocjami. To już na starcie życiowym stępi jego umiejętność pisania, która jest odzwierciedleniem naszych myśli oraz mowy, jak również znacznie obniży takiej jednostce poziom świadomości społecznej. A taka kombinacja jest wstępem do łatwej indoktrynacji, co grozi katastrofą, ponieważ indoktrynacja to systematyczny proces, którego celem jest wpojenie człowiekowi na siłę określonych ideologii i doktryn, zwłaszcza politycznych. Media będące pod mniejszym czy większym wpływem rządzących ugrupowań politycznych szybko zbroją z takiej jednostki pionka na politycznej szachownicy, który kupi każdy polityczny kit.

Rowerowy Maj na półmetku – już niemal milion przejazdów

Tegoroczna akcja Rowerowy Maj bije rekordy – a to przecież dopiero połowa kampanii promującej wśród uczniów szkół podstawowych i przedszkolaków aktywność i zdrowy styl życia. W akcji wzięło do tej pory udział ponad 100 tys. młodych uczestników, którzy wykonali już niemal milion przejazdów.

Jak co roku, tłumy warszawskich przedszkolaków i uczniów szkół podstawowych docierają aktywnie do swoich placówek udowadniając, że najlepszy maj to... Rowerowy Maj. Największa ogólnopolska kampania społeczno-edukacyjna odbywa się w Warszawie po raz siódmy. Akcja promuje zrównoważoną mobilność i zdrowy styl życia wśród dzieci, ich rodziców, opiekunów i nauczycieli; zachęca, by we wszystkie majowe dni szkolne dotrzeć na lekcje i do przedszkola aktywnie – na rowerze, hulajnodze, rolkach, deskorolce.

Za każdy dojazd można otrzymać dwie naklejki – jedną na plakat wiszący w klasie, drugą do swojego rowerowego dzienniczka. Bo Rowerowy Maj to świetna zabawa, poranna aktywność, szansa na rozbudzenie, dotlenienie, ale też okazja do zdobycia nagród. Im więcej przejazdów, tym bardziej atrakcyjne nagrody indywidualne i grupowe.

501 placówek i 100 tys. uczestników

W ciągu 9 dni kampanii aktywni uczestnicy wykroczyli niemal milion przejazdów (dokładnie 957 202 przejazdy). Frekwencja jest na wysokim poziomie i wynosi 47 proc. Aktywne dojazdy wybiera ponad 100 tysięcy uczniów i przedszkolaków z 501 placówek, które w tym roku dołączyły do stołecznej kampanii. To aż 70 proc. stołecznych szkół i przedszkoli (dokładnie: 272 przedszkola i 229 szkół podstawowych).

Jak do tej pory pełną, 100-procentową frekwencją pochwalic się może ponad 8,5 tysiąca uczniów i przedszkolaków. Aż w 484 klasach i 236 grupach przedszkolnych aktywny udział w kampanii biorą wszystkie dzieci. Te wyniki już teraz robią wrażenie i pokazują zainteresowanie i sukces kampanii Rowerowy Maj.

Rowerowy ranking

Choć w Rowerowym Maju liczy się przede wszystkim utrwalanie nawyków transportowych oraz dobra zabawa, to niewątpliwie dodatkową atrakcją jest rywalizacja, której efekty można na bieżąco śledzić na stronie rowerowymaj.eu. Na półmetku najaktywniejszym przedszkolem jest Przedszkole nr 135 na Woli. Wśród mniejszych szkół prowadzi Szkoła Podstawowa

nr 391 im. Macieja Aleksego Dawidowskiego ps. „Alek” na Żoliborzu. W kategorii szkół średniej wielkości na prowadzeniu jest SP nr 163 im. Batalionu „Zośka” (Witołina na Pradze-Południe). Z kolei wśród dużych szkół na pierwszym miejscu jest SP nr 403 (Wola).

Można wykroć atrakcyjne nagrody

W każdej placówce biorącej udział w kampanii Zarząd Dróg Miejskich – koordynator akcji – nagradza jedną klasę lub grupę przedszkolną z najwyższą frekwencją. Na zwycięskie klasy i grupy czekają przeróżne atrakcje – od zabaw w parkach trampolin, przez warsztaty tematyczne i wizyty w muzeach, po spotkania ze znanymi sportowcami. Dodatkowo najaktywniejsze klasy w trzech szkołach otrzymają nagrodę główną w postaci jednodniowej wycieczki z Manufakturą Przygody. Z kolei w trzech przedszkolach z najwyższą frekwencją wyróżnieniem dla najaktywniejszych grup będzie wycieczka do rodzinnego Parku Rozrywki i Wypoczynku Sady Klemensa.

Na uczestników czekają także nagrody indywidualne – kupony zniżkowe i bezpłatne wejściówki. Wystarczy okazać dzienniczek z naklejkami uzyskanymi za aktywne dojazdy. Im więcej naklejek, tym lepiej, ale nagrody są już od pięciu przejazdów.

A dla chętnych warsztaty

Organizatorzy akcji przygotowali dla uczniów z klas IV-VIII szkół podstawowych warsztaty doskonalące jazdę na rowerze. Są one przewidziane zarówno dla tych, którzy posiadają uprawnienia do poruszania się rowerem po drogach publicznych, jak i dla tych, którzy dopiero przygotowują się do zdobycia Karty Rowerowej.

Aby jazda na rowerze była bezpieczna, warto zadbać nie tylko o umiejętności, ale także o

sprzęt. Służą temu Szkolne Serwisy Rowerowe oferujące przeglądy i drobne naprawy rowerów. W tym roku działają one w weekendy. Usługi są darmowe, wystarczy mieć ze sobą dzienniczek rowerowy, świadczący o uczestnictwie w akcji. Serwis jest mobilny i pojawi się w 12 lokalizacjach, by możliwie dużo osób mogło z niego skorzystać.

Serwisanci pracują w godzinach: 10:00-18:00 (odbiór rowerów do godz. 19:00) i już w najbliższą sobotę (18 maja) czekać będą na chętnych na Waw-

rze, na terenie SP 109 (ul. Przygodna 2).

W czerwcu piknik

To już tradycja, że warszawski Rowerowy Maj kończy się piknikiem, który w tym roku odbędzie się 16 czerwca na Targówku, w Parku Bródnowskim. Wydarzenie rozpocznie się wspólnym przejazdem, który wystartuje spod Stadionu Narodowego. Mogą wziąć w nim udział rowerzyści, jak i osoby poruszające się na hulajnogach, rolkach, wrotkach, czy deskorolkach.

Plan remontów warszawskich torów tramwajowych

Tramwajarze czeka seria remontów stołecznych torów – większość prac odbywać się będzie w dni wolne, a zakończą je w maju. Prace zaplanowano w taki sposób, aby wyłączenia linii tramwajowych były jak najmniej uciążliwe dla pasażerów, czyli w weekendy, podczas majówki oraz w czasie wakacji.

W tym roku tramwajarze zaplanowali kompleksowy remont torów tramwajowych o łącznej długości ponad 5 km. Z kolei naprawy bieżące obejmą łącznie 15 km torów, a dodatkowo wymienionych zostanie 1,2 km szyn i 30 zwrotnic. Na tym nie koniec prac – do regeneracji szyn wytypowanych zostało 6 km, a szlifowanych będzie kolejne 15 km szyn. Część z zaplanowanych prac polega nie tylko na wymianie zużytych elementów infrastruktury torowej, ale wiąże się również z ich modernizacją.

Budowa platform przystankowych na ul. Obozowej to większe zadanie, które w ubiegłym roku objęło wymianę torów oraz obsadzenie ich rozchodnikami. Na koniec tramwajarze zaplanowali przebudowę przystanków – jednych z ostatnich w Warszawie, które nie są przystosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. W tym przypadku prace zostały rozplanowane w weekendy, tak żeby ograniczyć uciążliwość w dojazdach do pracy. Dwie tutejsze platformy – przystanki przy ul. Dąbrowskiej są już gotowe – zyskały dachy z dwóch stron, a na dachach wiat rośnie już rozchodnik. Cała inwestycja ma zakończyć się do końca lata.

Kolejny, właśnie rozpoczęty remont objął wymianę torów wzdłuż ulicy Od-

rową, Matki Teresy z Kalkuty i Rembielińskiej. Wykonane zostanie tzw. korytowanie i położenie całego torowiska od nowa. Wymienione zostaną podkłady i wszystkie szyny. Sporo prac związanych jest z siecią trakcyjną (wymiana słupów, naciągów i kabli zasilających). Do tego dojdzie naprawa przejazdów, położenie nowych nawierzchni asfaltowych i brukowych. A to wszystko na odcinku ok. 4 km. Nowością będzie odwodnienie, którego wcześniej nie było.

Prace na Anopolu odbywają się na dwie zmiany w godzinach 6:00-21:00. Remont torów na ul. Odrowąży był bardzo potrzebny. Najstarsze fragmenty torowiska pamiętają jeszcze lata 1999-2000. Wzdłuż ulicy Matki Teresy z Kalkuty szyny były jeszcze przytwierdzone do drewnianych podkładow. Modernizacja tego odcinka zapewni jednolity standard wykonania torów na kilkadziesiąt lat – trasa ta stanie się za kilka miesięcy jedną z najbardziej obciążonych na całej sieci w Warszawie. Wyjeżdżać i zjeżdżać do nowej zajezdni na Anopolu będzie kilkadziesiąt tramwajów na godzinę.

Kolejne zadanie, które wiąże się z podwyższeniem jakości infrastruktury to prace przy ul. Filtrowej – zaplanowane między majem a czerwcem. Obejmą nie tylko wymianę zużytych szyn, ale i budowę odwodnienia, dzięki czemu torowisko nie będzie już zalewane po intensywnych ulewach.

Na początku sierpnia, przez jeden tydzień, przeprowadzona zostanie naprawa torów na dwóch skrzyżowaniach al. Waszyngtona – przy ul. Kinowej i Międzynarodowej. Udało się tam rozwiązać problem odwodnienia z wyko-

rzystaniem istniejącej infrastruktury. Do czasu pełnej modernizacji al. Waszyngtona wykonywane będą bieżące remonty. Ogłoszenie przetargu na dokumentację potrzebną do modernizacji al. Waszyngtona zostało zaplanowane na ten rok. Jest to możliwe dzięki wykonanej szczegółowej inwentaryzacji i analizach stanu drzew, co pozwoli je zabezpieczyć podczas prac.

Również na sierpień zaplanowana została kolejna rozbudowa infrastruktury tramwajowej. Na ulicy Stawki, przy ul. Pokornej, dzięki budowie rozjazdów powstanie zjazd dla tramwajów kończących bieg w tym miejscu (umożliwia on zmianę kierunku jazdy). Przebudowa jest powiązana z budową tramwaju do Wilanowa.

Uruchomienie połączeń tramwajowych z pasażerami do Wilanowa jest zaplanowany na koniec wakacji – część

linii będzie dojeżdżała do nowego terminalu przy ul. Stawki.

Od końca czerwca do końca sierpnia będzie trwał remont węzła torowego na skrzyżowaniu Okopowej i al. Solidarności. Jest to jeden z najbardziej obciążonych odcinków sieci tramwajowej w Warszawie. Prace będą polegały nie tylko na wymianie szyn i rozjazdów, ale również obejmą wymianę wyeksploatowanej płyty betonowej. Żeby nie zwiększać w tym roku utrudnień, druga część prac zostanie wykonana w przyszłym roku. W planach jest również modernizacja przejazdu przez Chłodną w ciągu Towarowej, a także przejazdu przez Anielewicza. Na wymianę czeka także zwrotnica na Okopowej – przy rondzie Radoława.

Aż 12 z 21 zadań zaplanowanych przez Tramwaje Warszawskie jest przewidzianych na weekendy lub przedłu-

żone weekendy. Prace, które będą wymagały zamknięcia torów na dłuższy czas to między innymi: remont na Filtrowej, remont trasy dojazdowej do zajezdni Anopol, remont torów na skrzyżowaniach z ul. Broniewskiego i wymiana szyn i rozjazdów na Kerckelaku.

W kolejnych latach zwiększona zostanie intensywność remontów infrastruktury tramwajowej. Warunkiem jest wcześniejsze przygotowywanie dokumentacji projektowej. Tramwaje Warszawskie już podpisały umowę na opracowanie projektu modernizacji torów wzdłuż al. Jana Pawła II – między kinem Femina a Placem Grunwaldzkim.

W tym roku gotowa będzie również dokumentacja potrzebna do modernizacji torów na ul. Słomińskiego. Prace zaplanowane są w przyszłym roku. A wkrótce tramwajarze podpiszą umowę na dokumentację potrzebną do naprawy wiaduktu przy Arkadii. Wyeksploatowane torowisko przejdzie remont w pierwszym możliwym terminie w przyszłym roku.

Tramwaje Warszawskie są również w trakcie wyboru projektanta dokumentacji potrzebnej do przebudowy ronda Daszyńskiego. Już w przyszłym roku odbudowana zostanie tu relacja skrotna północ – zachód.

W planach są również modernizacje obiektów kubaturowych – m.in. budynków podstacji zasilających torowiska, przebudowa budynków ekspedycji dla motorniczych oraz innych obiektów na terenie stołecznych zajezdni. Trwają też prace w zajezdni Wola (remont przechodzi główny budynek) i zajezdni Żoliborz, gdzie m.in. przebudowana jest sieć wodociągowa i ciepłownicza.

Maciej Dutkiewicz

**TANI SERWIS
KOMPUTEROWY**
18 zł/h, 24 h
Dojazd 0 zł
506 480 505

KUPNO-SPRZEDAŻ

**ANTYKWARIAT KUPI
ZA GOTÓWKĘ**
ANTYKI, OBRAZY, SREBRA,
MILITARIA I INNE
UL. DĄBROWSKIEGO 1
22 848-03-70 601-352-129

DREWNO opałowe,
tel. 602 770 361; 791 394 791
KUPIĘ książki, płyty winylowe.
Dojazd do klienta. Tel. 798 631 511
OKAZJA! Sprzedam: wersalka –
zł 80,- 2 szafki – po 40 zł, biurko –
85 zł, narożnik dębowy – 150 zł,
materac sprężynowy z trawą, ława,
szafka plastikowa. STAN DOBRY.
Tel. 509 761 263

MOTO

KUPIĘ samochody całe
i uszkodzone, 504 899 717

NAUKA

HISZPAŃSKI, 507 087 609
MATEMATYKA, 691 502 327

NIERUCHOMOŚCI

DZIAŁKI budowlane 800 m²
k. Prażmowa, 602 770 361
SPRZEDAM zadbaną działkę
ROD, 500 m², przy ul. Radarowej
w Warszawie. Tel. : 513 798 942
UROCZA leśna widokowa
działka rekreacyjna, Prażmów,
602 770 361

POGRZEBOWE

NAGROBKI
już od 3999 zł
22/214 06 31
500 290 360
EKSPOZYCJA
Wólka Węglowa
ul. Palisadowa 15

**OPIEKA
NAD GROBAMI**
tanio i solidnie
500 336 607

PRACA

DO SPRZĄTANIA bloków
i terenów, 510 056 006;
509 318 602
POTRZEBNA „złota rączka” na
Wilanów, 22 301 69 50
ZATRUDNIĘ pracownika na
parking (niepalący i niepijący),
691 473 778

USŁUGI

AA GLAZURA, terakota,
remonty, 794 781 765
ANTENY TV SAT. Profesjonalne
usługi RTV. Zadzwoni 501 700 315
BEZPIYŁOWE cyklinowanie,
malowanie, gładzie 22 756 57 63,
502 093 588
CYKLINOWANIE bezpyłowe,
układanie, 695 843 473
DEZYNEKCJA, skutecznie,
602 66 16 83
DOCIEPLANIE budynków,
poddaszy, mycie i malowanie
elewacji, podbitka, 25 lat
doświadczenia, 501 624 562
DOCIEPLANIE budynków
szybko, tanio, solidnie,
502 053 214
HYDRAULIK, naprawy,
698 185 911
HYDRAULIK, pełen zakres,
601 81 85 81

KOMPUTERY
pogotowie,
ul. Na Uboczu 3,
tel. 22 894 46 67, 696 37 37 75

MALOWANIE, 579 737 711
MALOWANIE, 722 920 650
MALOWANIE, hydraulika,
remonty, 501 050 907

**NAPRAWA
MASZYN DO SZYCIA**
DOJAZD GRATIS
tel. (022) 844 81 58

**NAPRAWA SPRZĘTU
AUDIO-TV-VIDEO**

**SONY, PANASONIC,
LG, SAMSUNG
I INNE**

ul. Meander 2 A
668 108 222
pon.-pt. 11-19, sob. 10-14

NAPRAWA pralek
BOSCH, SIEMENS,
WHIRPOOL, itp.,
22 644 52 59, 501 122 888

REMONTY, budowlane,
ogrodzenia, 513 137 581

ROLETY,
plisy, moskitiery, żaluzje,
producent,
602 380 218

SCHODY, cyklinowanie,
510 128 912
WIERCENIE, 602 380 218
ZAKŁAD TAPICERSKI
z długoletnią tradycją,
502 250 803; 22 618 18 26

ZDROWIE

BIOENERGOTERAPEUTA,
537 051 033
RADIESTETA, badanie
mieszkań, 537 051 033

**NAPRAWA 24h
chłodnie
lodówki
kostkarki
do lodu**
603-584-876

NAPRAWA lodówek,
602 272 464
NAPRAWA lodówki, pralki,
502 562 444

ZAGUBIONO
kartę miejską
o numerze:
02910707117

PASSA
**BIURO
OGŁOSZEŃ**
509 586 627
22 648 44 00

STOMATOLOGIA

- stomatologia zachowawcza dorośli i dzieci
- protetyka
- ortodoncja
- chirurgia - implanty
- protezy natychmiastowe
- ekspresowe naprawy protez
- leczenie kanałowe pod mikroskopem
- pantomogram

KAL-DENT

PEŁNY ZAKRES

ul. Miklaszewskiego 9
☎ (22) 641 22 77,
☎ (22) 446 55 91

ul. Pileckiego 132
☎ (22) 894 58 68
● RTG

www.kaldent.pl

pon.-pt. 9-19, sob. 9-13
KARTA STAŁEGO PACJENTA - BONIFIKATY

Nowe miejsce, stare zasady

Nagrodę za rozwiązanie otrzymuje **Elżbieta Pawołoszek**
Odpowiedzi proszę zgłaszać telefonicznie 22 648-44-00
w wtorek między godz. 12.00 a 12.30.
Nagrodę można odebrać w środę w godzinach 11-20.

		7	4	8			
		9			3		7
1	3		7	6			
7		3					9
4		5				7	1
	9					8	5
				5	2		6
	2		6			9	
				3	4	2	

6		5		8				3
		7						
9	2		1			5		
		8	9	3				
3			6		7			1
				1	8	2		
		1			5		8	2
						4		
8				9		3		6

Spółdzielnia Mieszkaniowa

**SPÓŁDZIELNIA MIESZKANIOWA „WYŻYNY”
ogłasza przetarg ustny na wynajem nw. lokalu
użytkowego:**

ul. Na Uboczu 3 pow. 15,60 m²
wywoławcza stawka najmu 65,- zł / m² plus podatek VAT 23%

WARUNKI PRZETARGU:

- Przetarg jest otwarty z preferencją dla członków SM „WYŻYNY” i ich najbliższych rodzin.
- Wygrywający obowiązany jest w dniu przetargu wpłacić wadium w wys. 500 zł oraz w dniu następnym opłatę zabezpieczającą w wysokości trzymiesięcznego czynszu /stawka najmu plus opłaty dodatkowe/. Nie wpłacenie opłaty zabezpieczającej powoduje wybór następnego oferenta. Jeżeli kontrahent zrezygnuje z podpisania umowy wadium ulega przepadkowi.
- Komisja zastrzega sobie prawo swobodnego wyboru użytkownika oraz odwołania bądź unieważnienia przetargu w całości lub części bez podania przyczyn.
- Po bliższe informacje zapraszamy do Spółdzielni, ul. Kazury 2A - dział lokali użytkowych, tel. 22 640 22 36, 600 398 063.
- Przetarg odbędzie się 23 maja 2024 r. o godz. 15⁰⁰ w Spółdzielni Mieszkaniowej „WYŻYNY” - dział lokali użytkowych ul. Kazury 2A, Warszawa.

Kronika Stróżów Prawa

**Z promilami po
ursynowskich drogach**

W ramach obchodu rejonu służbowego dzielnicowi zatrzymali 46-latnią kobietę, która kierując volkswagenem miała ponad 2,5 promila alkoholu w wydychanym powietrzu. Kobieta już straciła prawo jazdy.

Ursynowscy funkcjonariusze otrzymali zgłoszenie od jednego z mieszkańców, który był świadkiem jak prawdopodobnie pijana kobieta kierowała pojazdem. Pomimo próby ujęcia nie udało się jej powstrzymać od dalszej jazdy. Po przybyciu na miejsce byli już tam obecni funkcjonariusze wydziału ruchu drogowego oraz przewodnik z psem służbowym. Pies podjął trop i doprowadził policjantów do pojazdu marki volkswagen za-

parkowanego przy ul. Hirszfelda. Funkcjonariusze ustalili, że jednym z współwłaścicieli pojazdu jest mieszkająca w okolicy 46-letnia kobieta. Niezwłocznie udali się pod ustalony adres. Kobieta długo nie otwierała drzwi, jednak kiedy to zrobiła było już pewne, że jest sprawczynią przestępstwa. Kobieta, która ledwo stała na nogach odpowiadała wizerunkowi jaki przekazał im zgłaszający. Mówiła bełkotliwie, miała wyraźny problem z utrzymaniem równowagi, a także była od niej wyczuwalna silna woń alkoholu.

Funkcjonariusze zatrzymali 46-latkę. Po przewiezieniu do komisariatu i przeprowadzeniu badania na zawartość alkoholu w wydychanym powietrzu okazało się, że jest to ponad 2,5 promila. Pijana kobieta straciła prawo jazdy. Za prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości grozi jej do 2 lat pozbawienia wolności.

Osoby decydujące się na wsiadanie „za kółko” po alkoholu wykazują się brakiem rozsądku i lekkomyślnością. Pijany kierowca to poważne zagrożenie dla zdrowia i życia nie tylko własnego ale też innych użytkowników dróg!

**Najpierw wykroczenie,
potem przestępstwo**

W trakcie patrolowania nocą ulic mokotowskiej dzielnicy wywiadowcy trafili na drogowe wykroczenie. Audi A6, które przejechało na wprost, jadąc pasem do skrętu przyciągnęło uwagę funkcjonariuszy. Po zatrzymaniu pojazdu okazało się, że wewnątrz pojazdu oprócz kierowcy znajduje się kobieta, która na swoich kolanach ścisła kurczowo materiałową torbę.

Policjanci szybko zorientowali się, że coś jest nie tak i postanowili dokładniej zbadać sytuację. Podczas kontroli okazało się, że samochód nie ma aktual-

nych badań technicznych ani ważnej polisy OC, a 19-latka siedząca na fotelu pasażera ukrywa w torbie słoiki i torebki strunowe wypełnione narkotykami. Kierowcy zatrzymano dowód rejestracyjny. Kobieta została zatrzymana i przewieziona do Komendy, gdzie przeprowadzono wszystkie niezbędne czynności procesowe.

Narkotyki znalezione w torbie kobiety dowodzą, że była ona doskonale przygotowana do handlu nimi. Miała przy sobie nawet przenośną wagę by móc podzielić porcję swoim klientom. Zdemaskowana kobieta nawet nie zamierzała zaprzeczać czemukolwiek, bądź usprawiedliwiać się naprędce. Przyznała się do popełnionych czynów.

19-latka usłyszała zarzut posiadania środków odurzających i substancji psychotropowych. Za takie przestępstwo grozi jej kara do 3 lat pozbawienia wolności. Miała przygotowane do sprzedaży tabletki MDMA, mefedron i marihuanę, których przybliżona czarnorynkowa wartość wynosiła blisko 2500 złotych. Na szczęście dzięki interwencji policji narkotyki nie trafiły na czarny rynek i nie zagraziły zdrowiu innych osób.

Samorząd miejski Warszawy – historia (część II)

Prof. dr hab.
Marian Marek Drozdowski
(Instytut Historii PAN)

Rada Miejska 23 II 1919 - 14 VII 1927

W dniu 23 lutego 1919 r. odbyły się wybory do pierwszej, demokratycznej Rady Miasta st. Warszawy, przy skromnej frekwencji 41,1% uprawnionych. Lista Narodowego Komitetu Wyborczego zdobyła 46,9% głosów, PPS 17,6%. Dla potrzeb Polskiej Delegacji Pokojowej, pod kierownictwem Prezydenta Drzewieckiego opracowano listę polskich strat wojennych w Warszawie, które oszacowano na 17 586 000 marek.

Stolica pod prezydencją Drzewieckiego musiało bardzo szybko przygotować lokale dla urzędów państwowych, korpusu dyplomatycznego, dynamicznie rozbudowywanego garnizonu wojskowego i szkolnictwa publicznego. Warszawa była stolicą kraju walczącego o granice z wojskami ukraińskimi, czeskimi, bolszewickimi i niemieckimi. Miejscem organizacji warszawskich ochotników na front ukraiński, antybolszewicki i antynieemiecki. Od 17 kwietnia 1919 działał w Warszawie Obywatelski Komitet Powitania Armii Gen. Józefa Hallera, liczącej łącznie 67,6 tys. żołnierzy, w tym 1402 oficerów francuskich z bogatym doświadczeniem wojennym.

27 kwietnia Drzewiecki zorganizował uroczysty raut na powitanie gen. Józefa Hallera.

Drzewiecki i Ignacy Baliński – Prezes Rady Stołecznej w dniach 8-7 maja 1919 r. uczestniczyli w uroczystej inauguracji Uniwersytetu Poznańskiego.

11 sierpnia Magistrat witał Amerykańską Misję Pomocy na

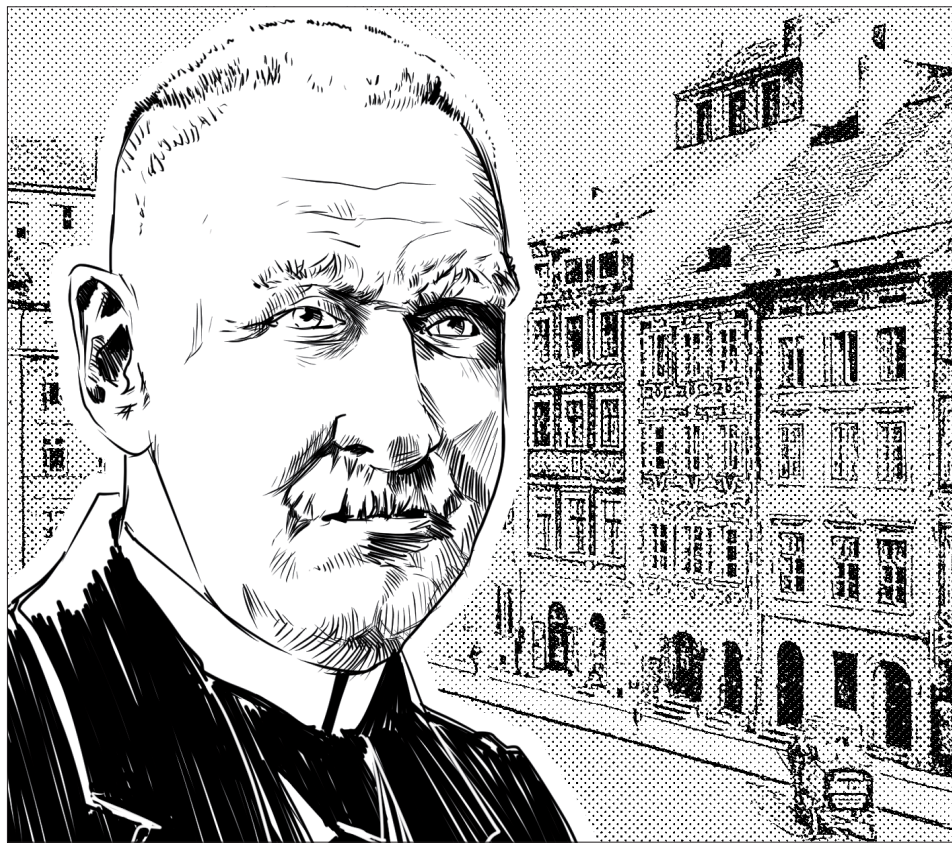
czelę z Herbertem Hooverem, korzystając później z realnej pomocy dla biednej ludności Warszawy, szczególnie dzieci w zakresie żywności i opieki sanitarnej. 14 sierpnia Magistrat zorganizował na Polu Mokotowskim przemarsz 30 tys. bosych dzieci warszawskich przed obliczem Hoovera z podzięką za pomoc. Takiej „defilady” nie widziała Europa w 1919 roku.

11 października 1919 r. delegacja miasta Warszawy na czele z Prezydentem Warszawy Drzewieckim udała się do Wilna na uroczystość otwarcia Uniwersytetu Wileńskiego. Po tej wizycie z Warszawy dotarło do Wilna kilkadziesiąt wagonów z żywnością.

Po uroczystościach w Toruniu i Pucku Drzewiecki zorganizował 15 lutego 1920 r. powitanie Bałtyku przez Warszawę.

Czas wojny polsko-bolszewickiej

Wybitną rolę odegrała ludność Warszawy i Rada Stołeczna w czasie wojny polsko-bolszewickiej. Początkowo radośnie przyjmowała narodziny i funkcjonowanie sojuszu polsko-ukraińskiego, organizując 18 maja 1920 r. powitanie Naczelnego Wodza po zdobyciu Kijowa przez wojska polskie ukraińskie. Później, w czasie porażek i wkroczenia Armii Czerwonej na etnicznie polskie, zorganizowała 4 sierpnia 1920 r. Radę Obrony Stolicy pod przewodnictwem Artura Śliwińskiego. Drzewiecki był jego zastępcą i kierownikiem sekcji finansowej. Rada dbała o porządek bezpieczeństwa żywnościowego i sanitarnego w mieście przyfrontowym, jakim była Warszawa latem 1920. Pomagała w organizacji ochotniczych oddziałów dla Frontu Północnego, którym dowodził gen. Józef Haller i w budowie umocnień wojskowych. Po zwycięskiej Bitwie Warszawskiej Rada Stołeczna i Prezydent Warszawy energicznie organizowały pomoc dla rodaków Górnego Śląska w akcji plebiscytowej i dla uczestników II i III Po-

wstania Śląskiego. W wniosek Drzewieckiego pracownicy miejscy dziesiątą część swych uposażeń przeznaczali na tę pomoc. Dymisja Piotra Drzewieckiego z funkcji Prezydenta Warszawy 24 listopada 1921 roku zamknęła ważny etap rozwoju demokratycznego samorządu Warszawy w atmosferze ostrych konfliktów politycznych po dymisji 13 września 1921 gabinetu Wincentego Witosa.

Prezydent miasta Stanisław Nowodworski (od 28 XI 1921 do 2 XII 1922 r.) był wybitnym prawnikiem warszawskim od 1903, członkiem Komitetu Obywatelskiego Warszawy. W czasie okupacji niemieckiej organizował sądownictwo polskie i Straż Obywatelską. Wybrany do I Rady Miejskiej był w latach 1917-1918 aresztowany i internowany przez Niemców jako sekretarz Międzypartyjnego Koła Politycznego. Jako Radny II Rady Miejskiej, wytrwały mówca, został sędzią Sądu Apelacyjnego. Z trudem mógł kontynuować działalność swego poprzednika w okresie szalejącej inflacji. Budżet miasta był w tym czasie oparty przede wszystkim na dotacjach rządowych. Na własną prośbę zrezygnował z tej funkcji, zostając ministrem sprawiedliwości, następnie zaś sędzią Najwyższego Trybunału Administracyjnego, senatorem i prezesem Senackiego Klubu Chrześcijańskiej Demokracji oraz sędzią Sądu Najwyższego i członkiem Trybunału Kompetencyjnego. Zmarł 28 IX 1931.

Następcą Nowodworskiego na stanowisku prezydenta Warszawy od 7 XII 1921 do 6 VII 1927 roku był Władysław Jabłoński, architekt po studiach w Petersburgu i Wiedniu, pracownik Zarządu Miejskiego Warszawy, m. in. naczelnik wydziału technicznego, w 1918 r. współzałożyciel oraz członek Zarządu Związku Zawodowego Pracowników Miejskich i naczelny inżynier Warszawy. Pomagał mu przybyły z Lublina w 1924 r. inż. Zygmunt Słomiński – wybitny znawca gospodarki komunalnej. Jabłoński był w 1916 współorganizatorem Warszawskiego Koła Architektów, zasłużył się opracowaniem pierwszego projektu regulacji miasta. Był on aktywnym działaczem Stowarzysze-

nia Techników Polskich, wykładowcą na wyższych kursach administracyjnych Uniwersytetu Warszawskiego oraz Szkoły im. Hipolita Wawelberga.

Miasto zaczyna się rozвивać...

Liczba ludności Warszawy w latach 1922-1927 wzrosła z 944,7 tys. w 1921 r. do 956,1 w 1927. W składzie zawodowym ludności stolicy, w świetle spisu powszechnego, dominowali zatrudnieni w przemyśle i rzemiośle (31,2%), w handlu i ubezpieczeniach (19,0%), w służbie publicznej (16,3%), w służbie domowej (8,0%), w komunikacji i transporcie (7,2). Po reformach walutowo-gospodarczych premiera Władysława Grabskiego (1924-1925) oraz ministra przemysłu i handlu Eugeniusza Kwiatkowskiego (1926-1927) wzrósł w Warszawie odsetek zatrudnionych w przemyśle i rzemiośle do ca 40% i w służbie publicznej do ca 17%. W składzie społecznym odsetek ludności robotniczej przekroczył w 1927 r. 50, a pracowników umysłowych 18 procent.

Według statystyki Inspekcji Pracy liczba zakładów przemysłowych w Warszawie wzrosła w latach 1921-1927 z 1553 do 2101, a zatrudnionych w nich robotników z 45 693 do 63 636. Zarząd Miejski Warszawy, na polecenie prezydenta Władysława Jabłońskiego w 1926 roku przeprowadził spis warsztatów rzemieślniczych i drobnoprzemysłowych (zatrudniających mniej niż 5 pracowników). W spisie zarejestrowano 16 611 czynnych warsztatów rzemieślniczych. W 54,5% były to osoby wyznania mojżeszowego, w 45,5% wyznania chrześcijańskiego.

W czasie prezydentury Nowodworskiego, a przede wszystkim Jabłońskiego, w latach 1922-1927 poważnie wzrósł w Warszawie ruch budowlany. Liczba ukończonych budynków wzrosła z 71 do 485, a liczba mieszkań z 197 do 2481. Wzrastały takie dzielnice, jak Ochota, Mokotów, Żoliborz, Saska Kępa, Grochów.

Poważne osiągnięcia odnotowano, w traktowanym okresie, w dziedzinie szkolnictwa publicznego. Liczba szkół publicznych wzrosła ze 135 do

167, a liczba uczniów z 56 410 do 74 745.

W gospodarce komunalnej lat 1921-1927 wśród sukcesów komunalnych wymieć należy:

1. Uporządkowanie gospodarki pieniężnej miasta do 1 czerwca 1927 r;

2. Zatwierdzenie wstępnego planu zabudowy Ujazdowa, Ochoty, Mokotowa, Żoliborza;

3. Polonizacja wyglądu centrum miasta przez zburzenie dzwonnicy przy cerkiewnej i soboru prawosławnego na pl. Saskim i cerkwi garnizonowej na pl. Na Rozdrożu;

4. Odbudowa Mostu Poniatowskiego, zwiększenie ulicznej nawierzchni ulicznej o 428 tys. metrów kwadratowych;

5. Przejęcie przez miasto Gazowni Warszawskiej i zwiększenie sieci gazowej do 100 km, powołanie Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji z własnym zarządem i statutem, podniesienie produkcji energii Elektrowni Warszawskiej z 22 do 100 mln kWh;

6. Ustabilizowanie finansowe większości przedsiębiorstw miejskich;

7. Założenie przez Kasę Chorych m. st. Warszawy oddziałów szpitali przy ul. Puławskiej, Żytniej, Mławskiej i na Pradze. Ubezpieczalnia Społeczna warszawskiego wystawiła nowoczesny gmach szpitalny przy ul. Książęcej i Czernikowskiej.

Mimo rozgrywających się w czasie prezydentury Władysława Jabłońskiego kilku wielkich dramatów; konfrontacji obozu narodowego z wyborcami prof. Gabriela Narutowicza na Prezydenta RP i jego zamordowanie przez fanatyka Eligiusza

Niewiadomskiego, dokonania przez zwolenników Marszałka Józefa Piłsudskiego zamachu stanu w maju 1926 r., reakcji obozu narodowego w postaci powołania Obozu Wielkiej Polski i Komitetu Obrony Polskości Stolicy – udało się opanować kryzys życia publicznego w Polsce dzięki kulturze politycznej m. in. Marszałka Sejmu Macieja Rataja i Marszałka Józefa Piłsudskiego, Prezydenta RP Stanisława Wojciechowskiego, premierów: gen. Władysława Sikorskiego i Kazimierza Bartla, kardynałów: Aleksandra Kakowskiego i Augusta Hłonda.

Popiersie Piotra Drzewieckiego w parku Mirowskim w Warszawie.

Ważne telefony

Ursynów

Urząd Dzielnicy al. Komisji Edukacji Narodowej 61	
Centrala	22 443 71 00
fax	22 443 72 91
Informacja Wydziału Obsługi Mieszkańców	
	22 443 72 00
	22 443 71 56
	22 443 73 01
Policja	47 72 319 78 lub 112
Ośrodek Pomocy Społecznej	22 544 12 00
Miejskie Centrum Kontaktów Warszawa (czynne całą dobę przez 7 dni w tygodniu) 19115	

Mokotów

Urząd Dzielnicy ul. Rakowiecka 25/27	
	22 443 64 00
Wydział Obsługi Mieszkańców	
	22 443 65 00
	22 443 65 01
Urząd Skarbowy	22 502 00 00
Pogotowie Ratunkowe	999
	22 844 04 46
Policja	22 603 11 88
Straż Miejska	986, 22 649 40 90
Straż Pożarna	998, 22 844 00 71

Wilanów

Urząd Dzielnicy ul. Franciszka Klimczaka 2	
	22 44 35 000
Ośrodek Pomocy Społecznej ul. Przyczółkowa 27A	
	22 648 22 26
Policja	22 842 32 61
Straż Miejska	986, 852 16 00
Straż Pożarna	22 596 71 40

Piaseczno

Urząd Miasta i Gminy ul. Kościuszki 5	
	701 75 00
Starostwo	
	757 20 51
Powiatowe	726 67 00
Urząd Skarbowy	999
Pogotowie Ratunkowe	535 91 93
Policja	997
	756 70 16..18
Straż Miejska	701 76 95
	986
Straż Pożarna	998, 756 72 43
Pogotowie Gazowe	992
Pogotowie Elektryczne	701 32 20
Pogotowie Wodno – Kanalizacyjne	603 309 399

Konstancin-Jeziorna

Urząd Gminy ul. Piaseczyńska 77	
	22 484 23 00, 22 484 23 10
Policja	997, 756 42 17
Straż Miejska	757 65 49
Straż Pożarna	998, 750 18 19
Pogotowie	999, 756 75 11

Lesznowola

Urząd Gminy ul. Gminna 60	
	757-93-40 do 42;
	757-92-71; 757-90-02;
	fax 757-92-70
Pogotowie Ratunkowe	999
Pogotowie Ratunkowe (całodobowy ostry dyżur) ul. Kościuszki 9	
	756-75-11
Ośrodek Zdrowia w Nowej Iwicznej	701-49-10
Ośrodek Zdrowia w Magdalence	757-99-64
Ośrodek Zdrowia w Mrokowie	756-15-92
Ośrodek Pomocy Społecznej	757 92 32
Policja	997
	757-93-90, 757-93-86
Komenda Powiatowa Policji	
	756-70-17, 756-75-01
Straż Pożarna	757-05-98, 757-22-27
Ochotnicza Straż Pożarna w Mrokowie	
	756-15-25
w Nowej Woli	
	756-73-10
Straż Miejska	986, 750-21-60
Pogotowie gazowe	992, 750-38-85
Pogotowie energetyczne	991
	756-30-53, 756-30-54
Pogotowie wodno-kanalizacyjne	
	994

Biuro Służby Krajowej Anonimowych Alkoholików
(22) 828-04-94, pon.-pt. 8-16
Centrum Informacyjno-Kontaktowe AA (22) 616-05-68, pon.-pt. 16-21
Infolinia AA
0-801 033 242, pon.-pt. 8-21

E.Leclerc

URSYNÓW

Oferta ważna od 16.05 do 18.05.2024 r.

WEEKEND W DOBREJ CENIE

KUPUJ
TANIO
Z BONUS

**32%
TANIEJ**

24⁹⁹
1 szt.

~~39,99~~
Najniższa cena
z 30 dni
przed obniżką:
36,99

**Kawa rozpuszczalna Davidoff
Rich Aroma**

Tchibo, 100 g, 4 smaki
cena za 1 kg = 249,90/399,90

**59%
TANIEJ**

19⁹⁹
1 opak.

~~48,83~~
Najniższa cena
z 30 dni
przed obniżką:
48,83

Erytrytol DietWital

Eko-Wital, 1 kg

**54%
TANIEJ**

2⁴⁹
1 szt.

~~5,49~~
Najniższa cena
z 30 dni
przed obniżką:
5,49

Karma dla psa Butchers

Butchers, 400 g
cena za 1 kg = 6,22/13,72

**56%
taniej**
z kartą

4⁹⁹
1 szt.

CENA Z KARTĄ

Cena
bez karty **11,54**
1 szt.
Najniższa cena
z 30 dni
przed obniżką
11,54
1 szt.

**Mięsko ze smalczykiem
Morliny**

Animex, 400 g
cena za 1 kg = 12,47/28,85

**16%
TANIEJ**

1⁹⁹
1 szt.

~~2,39~~
Najniższa cena
z 30 dni
przed obniżką:
2,39

**Muszynianka
magnez i wapń**

1,5 litra
cena za 1 litr = 1,32/1,59

**28%
TANIEJ**

59⁹⁹
1 szt.

~~107,99~~
Najniższa cena
z 30 dni
przed obniżką:
83,99

Grill kontaktowy Pizziola

Esperanza
cena za 1 szt.

**23%
TANIEJ**

34⁹⁹
1 szt.

~~45,99~~
Najniższa cena
z 30 dni
przed obniżką:
45,99

Mop płaski Micropower

MS Poland
cena za 1 szt.

**26%
taniej**
z kartą

27⁹⁹
1 kg

CENA Z KARTĄ

Cena
bez karty **37,99**
1 kg
Cena
przed obniżką
37,99
1 kg

Polędwiczka wieprzowa

Good Valley/King
cena za 1 kg

**33%
TANIEJ**

22⁹⁹
1 kg

~~35,86~~
cena
przed obniżką:
34,64

Kiełbasa Brocka

Sokołów
cena za 1 kg

**23%
TANIEJ**

45⁹⁹
1 kg

~~59,99~~
cena
przed obniżką:
59,99

Dorsz filet bez skóry

Akwen
cena za 1 kg

**12%
TANIEJ**

69⁹⁹
1 opak.

~~79,99~~
Najniższa cena
z 30 dni
przed obniżką:
79,99

**Odżywka WPC80 wanilia/
brzoszkwinia/banan**

Robico, 700 g, 3 rodzaje
cena za 1 kg = 99,99/114,27

**32%
taniej**
z kartą

2²⁹
1 szt.

CENA Z KARTĄ

Cena
bez karty **3,39**
1 szt.
Najniższa cena
z 30 dni
przed obniżką
3,39
1 szt.

Ayran Robico

Robico, 400 g
cena za 1 kg = 5,73/8,48

PORTFEL
PEŁEN
KORZYŚCI

Zbieraj wirtualne
złotówki
w aplikacji **bonus**
PŁAĆ NIMI ZA
KOLEJNE ZAKUPY

E.Leclerc
URSYNÓW

bonus
TWÓJ PORTFEL

Pierwsze zakupy
powyżej 50 zł
każdego dnia *

+2 zł

Koszyk
powyżej 200 zł*

+5 zł

NAGRADZAMY
TWOJĄ LOJALNOŚĆ

20 zł wydane
na produkty
Wiodącej Marki *

+1 zł

Oferta ważna od 16.05 do 18.05.2024 r. z wyjątkiem produktów oznaczonych inną datą obowiązywania promocji lub do wyczerpania zapasów. Wszystkie ceny wyrażone są w zł i zawierają podatek VAT. Ceny dotyczą produktów bez dekoracji. Oferta dotyczy sprzedaży detalicznej. Informacje na ten temat i regulamin dostępny w Punkcie Obsługi Klienta sklepu.

Oferta dotyczy sklepu: HIPERMARKET URSYNÓW, Warszawa ul. Ciszewskiego 15 róg Komisji Edukacji Narodowej.

E.Leclerc
HIPERMARKET
URSYNÓW

Hipermarket czynny
pon. - sob.: 7.00 - 22.00
niedz. handlowa: 7.00 - 22.00

**GALERIA
KEN
CENTER**
galeriakencenter

Galeria czynna
pon. - sob.: 10.00 - 21.00
niedz. handlowa: 10.00 - 20.00

Hipermarket Warszawa Ursynów
ul. Ciszewskiego 15
róg Komisji Edukacji Narodowej
tel. (22) 389 86 00
www.eleclerc.pl

dojazd autobusami: 192, 179, 185, 193, 401, 209, 809, 503, 166, 815, 239, 210 stacja metra: Stokłosy, Imielin